CURIER

Revistă de cultură şi bibliologie

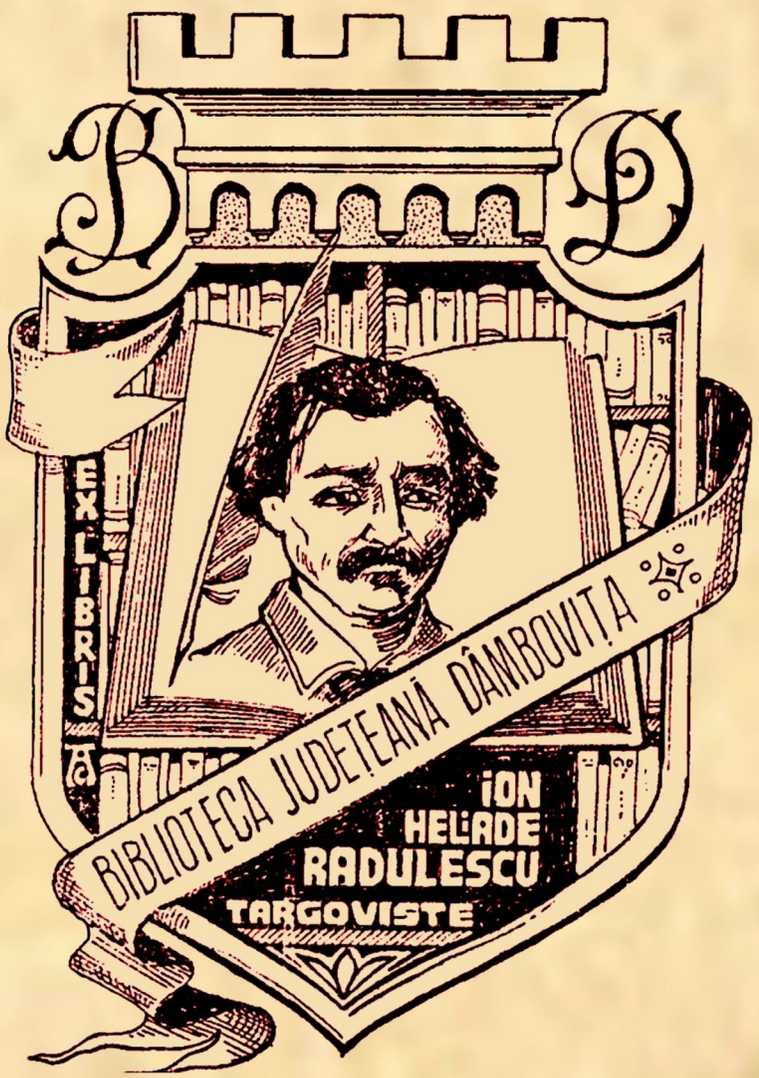

Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa
Târgovişte • An XXXI – Nr. 1 (61) 2025

Colectivul de redacţie
Director fondator:
Conf. univ. dr. Victor Petrescu

Redactor-şef:
Prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich,
director Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa

Seniori editori:
Prof. univ. dr. Radu Ştefan Vergatti
Conf. univ. dr. Cristina Popescu

Redactori:
Prof. dr. Alexandru Ştefănescu
Vlăduţ Andreescu
Daniela Iordache

Procesare computerizată:
Ileana Faur
Mariana Briceag

Tehnoredactare:
Loredan Marcu

Redacţia şi administraţia:
Str. Stelea, nr. 2
Târgovişte, Dâmboviţa, 130018
Tel. 0245 612 316
Fax 0372 870 442
www.bjdb.ro
office@bjdb.ro

Editura Bibliotheca
Str. Nicolae Radian, bl. KB2/3
Târgovişte, Dâmboviţa
Tel./fax 0245 212 241
www.bibliotheca.ro
biblioth@gmail.com

DATE CONTACT SECŢII

- **Director**
  Prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich

- **Secretariat**
  office@bjbd.ro;
  tel. 0245 612 316
  fax 0372 870 442

- **Secţia Împrumut Adulţi**
  tel. 0732 100 453

- **Sala de Lectură**
  tel. 0736 652 307

- **Secţia Periodice**
  tel. 0736 652 305

- **Secţia Multimedia-Internet**
  tel. 0730 022 327

- **Secţia Tehnico-Ştiinţifică**
  tel. 0736 652 303

- **Secţia Colecţii Speciale**
  tel. 0732 100 454

- **Biroul Dezvoltarea, Evidența, Prelucrarea, Digitizarea Colecțiilor și IT**
  tel. 0732 100 449

- **Metodic**
  tel. 0732 100 542

- **Filiala pentru Copii „Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti”**
  tel. 0736 652 306

- **Secţia Carte în Limbi străine**
  tel. 0372 740 621

- **Centrul de Informare Comunitară şi Europeană *EUROPE DIRECT* Târgovişte**
  tel. 0345 100 581
  fax 0345 100 582

ISSN 1223-9712

CUPRINS

INTERFERENȚE CULTURALE

• **Mesajul Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop şi Mitropolit Nifon, cu ocazia Zilei Culturii Naţionale – 15 ianuarie 2025 –**, Nifon, Arhiepiscop și Mitropolit / 2

• **Despre lume și cultură**, Tatiana Ghiță / 3

• **Cultura, civilizația și arta secolului al XVII-lea în Țările Române**, Victor Petrescu / 4

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

• **IA redefinește BIBLIOTECA,** Agnes Terezia Erich / 7

• **Paşi către biblioteca digitală. Proiectul Google sau contradicţia dintre informaţie şi cunoaştere**, Octavian Mihail Sachelarie / 8

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

• **Eminescu în secolul XXI. Relevanță și actualitate,** Anca Radu / 13

• **Jurnalul unei provocări: Erasmus+ la Biblioteca Județeană Dâmbovița**, Claudia Chebac, Cristina Papoe / 16

• **Bucuria primăverii și magia copilăriei – momente speciale la Biblioteca Județeană Dâmbovița**, Florina-Ionela Rotaru / 17

• **O sărbătoare a cuvintelor la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița**, Raluca Rusu / 19

• **La ceas aniversar**, Valentina Tufescu / 21

• **Zilele Județului Dâmbovița, prilej de promovare a valorilor culturale locale**, Maria Avrămescu / 22

• **100 de ani de lectură la Dragodana (1924-2024)**, Mihaela Andreiu / 23

PATRIMONIU

• **Târgoviște: centru unionist în epoca Unirii Principatelor Române**, Alexandru V. Ștefănescu / 26

• **Nenea Iancu Caragiale și domnul Unirii, Alexandru Ioan Cuza**, Cornel Mărculescu / 30

• **Marcel Pagnol – figură a culturii franceze și provensale**, Loredana Spînu / 33

REMEMBER

• **Vladimir Streinu, critic şi istoric literar, poet, publicist**, Victor Petrescu / 35

TABLETĂ DE SCRIITOR

• **Constantin Manolescu (1935-1990)**, Victor Petrescu / 36

TINERE CONDEIE

• **În limba mea, română**, Ana Maria Chircea / 37

• **Notă:** Autorii își asumă cele prezentate în cadrul articolelor din punctul de vedere al resurselor bibliografice consultate

INTERFERENȚE CULTURALE

Mesajul Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop şi Mitropolit Nifon, cu ocazia Zilei Culturii Naţionale – 15 ianuarie 2025 –

An de an, sărbătorirea Zilei Culturii Naționale ne reamintește rostul deosebit de important al culturii pentru societatea noastră, precum și impresionanta contribuție a tuturor acelor personalități ale spațiului românesc care s-au străduit, rodnic și decisiv, întru aprofundarea identității noastre și pentru edificarea civilizației europene.

La noi, cultura a apărut ca expresie socială a cultului, ca prelungire a actului liturgic dincolo de spațiul eclezial, rod al misiunii pastorale ecleziale și al valorilor Evangheliei lui Hristos, sădite în sufletele atâtor generații de credincioși, în fiecare epocă.

La fundamentul culturii naționale se află principiile de viață creștine și strădania creatoare a unor vrednici slujitori ai Bisericii noastre, totodată și importanți promotori ai valorilor spirituale, precum: Ieromonahul Macarie, Sf. Voievod Neagoe Basarab, Diaconul Coresi, Varlaam Mitropolitul, ori Sf. Ier. Martir Antim Ivireanul.

Întruparea Fiului lui Dumnezeu sau a Logosului a făcut posibilă apariția civilizației creștine, cu fascinanta ei cultură, splendid și înălțător tezaur al lumii noastre, apărut sub generoasa inspirație a credinței, fără de care nu putem înțelege realitatea vieții umane.

Nu întâmplător, personalitatea complexă, profund creștină și românească a publicistului și prozatorului Mihai Eminescu, de la a cărui naștere aniversăm anul acesta 175 de ani, se află în centrul celebrării culturii naționale, fiindcă el a reușit să exprime cel mai bine, în chip profund și autentic, cu multă sensibilitate, frumusețea sufletului românesc și a transformat prin întreaga sa operă chipul culturii românești.

Într-o epocă în care lumea este tulburată de asaltul ideologiilor, precum și de idei extremiste, care neagă identitatea noastră românească, creștină și europeană, aprofundarea culturală reprezintă un adevărat scut al normalității și un necesar antidot. De aceea, avem datoria de a sprijini actul cultural, de a îndemna la lectură, mai ales noile generații și de a vedea cultura ca moștenirea pe care am primit-o de la înaintași, pentru a o îmbogăți cu propria noastră contribuție și pentru a o dărui, mai departe, celor de după noi, ca o comoară de mare preț.

Chiar dacă uimitorul avânt tehnologic ne pune la dispoziție tot mai mult și variat spațiul virtual și comunicarea *on-line*, pentru a ne ușura viața cotidiană, cartea reprezintă în continuare reperul cultural fundamental.

Cultura reprezintă o nevoie vitală pentru civilizația noastră, astfel că avem datoria de a o sprijini, de a încuraja actul cultural, precum și dezvoltarea ei firească. De aceea, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei tipărește, an de an, volume care să celebreze personalități, evenimente sau instituții cu un important rol cultural în istoria noastră, dar și publicații destinate educației morale a tinerilor.

În mod special, apreciez buna colaborare a Arhiepiscopiei Târgoviștei cu Biblioteca Județeană *"Ion Heliade Rădulescu"* din Târgoviște, în cadrul a numeroase proiecte din comunitatea noastră, destinate aprofundării valorilor creștine, românești și europene.

Cu prilejul Zilei Culturii Naționale, vă îndemn la tot mai multă lectură, la a căuta, cu ardoare, în tezaurul de spiritualitate românească, speranță, curaj, modele și soluții la problemele vieții cotidiene!

La mulți ani tuturor ostenitorilor din spațiul culturii!

Cu binecuvântări,

† Nifon,

Arhiepiscop și Mitropolit

Despre lume și cultură

Cum ar zice Wikipedia, *Ziua Culturii Naționale este o sărbătoare națională, care are loc anual în România pe 15 ianuarie cu scopul de a promova cultura, arta și efortul academic, stabilită prin Legea Nr. 238 din 7 decembrie 2010. Și în alte țări europene, Ziua Culturii este dedicată unor personalități reprezentative pentru fiecare stat în parte: în Spania, Ziua Culturii Naționale este marcată de data morții lui Miguel de Cervantes, în Portugalia, ziua are legătură cu data la care s-a născut poetul Luis de Camoes, iar în Republica Moldova, Ziua Culturii Naționale a fost stabilită de către autorități tot ziua de naștere a poetului Mihai Eminescu.*

Înainte de a fi această sărbătoare națională pentru noi, 15 ianuarie este ziua în care s-a născut omul care ne luminează viața și cultura de 175 de ani, ca sufleor, copist, poet, student, prozator, dramaturg, jurnalist, filosof cunoscător al teoriilor lui Arthur Schopenhauer, Immanuel Kant, Georg Wilhelm Friedrich Hegel, junimist, revizor școlar, bibliotecar și director de bibliotecă, visător, iubitor iubit și neiubit, plus multe altele de nație, minte și suflet: Mihai Eminescu. Nume scris mereu cu majusculele inimii lui, devenit etern în inima noastră!

Îl știm toți, de când eram școlari, de când îl recitam empatic sau emfatic alături de Mircea și Baiazid din întotdeauna „Scrisoarea III”, cu emoție, eros și logos de programă de bac sau de vreo întâlnire, când pomeneam de „Luceafărul” și de „Sara pe deal”. Cititorule, nu-i așa că te-ai gândit imediat la „geniu” și „Luceafărul poeziei românești”? Dacă da, poți rămâne cu aceste etichete atotcuprinzătoare, din bunul mental colectiv.

Dacă nu, fără un *galimatias* franțuzesc, gen vorbire sau scriere greoaie, confuză, îți propun să îl vedem pe Eminescu prin ochii și din paginile unor români critici literari sau nu:

„omul total al culturii noastre” (Constantin Noica), „Ca toți marii pasionați în toate, nu exclusiv în iubire, Eminescu practica gluma simpatică față de prieteni și satira acerbă împotriva inamicilor.” (Șerban Cioculescu), „creator de geniu” (Mihai Drăgan), „... a dat durerii sale, în chip precumpănitor, în poezia de dragoste *tocmai* acest sunet grav al melodiei, atât de expresiv în germană și pe care l-a transpus în poezia română, ca nimeni altul, fiindcă izvora în primul rând din propriul plâns.” (Zoe Dumitrescu Bușulenga), „Credința de până mai deunăzi că Eminescu e un meteor, ieșit din neant, ca un miracol fără nicio legătură cu trecutul, se dovedește falsă. Eminescu e cel mai tradițional poet, absorbind toate elementele, și cele mai mărunte, ale literaturii antecedente. Toate temele lui ies din tradiția românească, oricât de scurtă, și înrâuririle străine, pornite și acelea înaintea lui, aduc numai nuanțe și detalii.” (G. Călinescu). Acest mare critic român îl numește și „un poet universal, dar, ca oricare altul, nu izolat. Luceafărul e tipicul geniu al romanticilor [...]”.

Ce am putea adăuga? Multe, ar răspunde cartea, râul, ramul... Căci, parafrazând, viața și creația lui Eminescu sunt „de o simplitate complexă”, iar rândurile-gândurile acestea sunt o poartă către lumea în care visăm și credem nu doar pe 15 ianuarie, lumea eminesciană. Poetul e al nostru, iconic, etern. Cu iertăciune, căci devin prozaică, e un fel de Nadia Comăneci sau Hagi, când treci de marginile țării și vrei să recunoști că ești român. Zâmbetul de validare al străinului ar trebui să aibă aceste nume, obligatoriu. Bine, și altele, de bune.

De ce? Dacă ar fi să citez un om drag spiritului meu și devenirii mele profesionale, „Parcă este un făcut cu noi, latinii orientali și ortodocși: succesele îndelungate ne jignesc profund, miturile ne zăpăcesc, și atunci încolțește în noi instinctul primar al distrugerii. De aceea vrem să dăm jos miturile, pentru a le reconstrui apoi, jeluindu-ne.” (Eugen Simion)

Până la următoarea citire, să gândim și să construim. Și, că tot e vreme lui, să ne salutăm specific, eminescian: „Trăiască nația! Sus cu dânsa!”

Tatiana Ghiță
Colegiul Național Pedagogic
„Constantin Cantacuzino” din Târgoviște

Cultura, civilizația și arta secolului al XVII-lea în Țările Române

În evoluție fiecare popor își făurește o istorie dar și o cultură, o civilizație, care are adânci reverberații în destinul și trecerea prin timp.

Soarta nației române, după cum am subliniat în capitolul precedent, locul ei în Europa Răsăriteană și Centrală a fost la răscrucea intereselor celor trei imperii (Otoman, Habsburgic, Rusesc) și nu numai.

Destinul românilor în această parte a Europei a fost deseori potrivnic. Fiecare generație a avut partea ei de muncă și jertfă. Din cele mai vechi timpuri unitatea de viață, teritoriu, spiritualitate a dat de fapt întinderea neamului românesc. Unitatea etnică, lingvistică, culturală este o lucrare de multe secole înfăptuită cu credință și sacrificiu.

În volumul „Cultură și civilizație în spațiile locuite de români. Secolul XVI” (2017), scris în colaborare cu Agnes Erich, subliniam destinul societății, a culturii și civilizației noastre, cu realizări deosebite; apariția tiparului, epoca eroică a lui Mihai Viteazul, ce a înfăptuit prima unire cei drept vremelnică, a ținuturilor românești și exemplele pot continua. Deși un secol convulsionat, de fapt pentru întregul spațiu central și sud-european.

Continuând demersul ne-am aplecat asupra secolului XVII, care are în mare parte aceleași coordonate.

În volumul V al tratatului Academiei Române „Istoria românilor”, el este caracterizat astfel: „Fenomenul cultural din Principate, prin dimensiunile, complexitatea și caracteristicile sale, reflectă însuși drumul străbătut de societatea românească în perioada de după 1600 și până la instaurarea regimului fanariot.[1]

Și argumentarea continuă: „…când se fac simțite însemnate manifestări pe tărâmul culturii eclesiastice, al artelor în spirit tradițional, dar și sub semnul înnoirilor, ce aveau să-și pună amprenta asupra epocii…” […] și aceasta mai ales către mijlocul secolului, când Țările Române se vor afirma treptat ca adevărate centre de cultură ale Creștinătății răsăritene, nu numai prin fidelitate față de tradițiile de gândire și creație, ci și prin receptarea marilor curente de idei și manifestări cărturărești ale timpului. Lucru explicabil, statele românești situându-se la confluentele lumii sud-est, central și vest europene, de unde străbăteau ecouri ale Reformei și Contrareformei, ale gândirii filosofice, ale rezultatelor științelor pozitive, ceea ce a condus la primele confruntări ale raționalismului cu viziunea despre viață a Ortodoxiei și a mesajelor cartezianismului cu vechile percepte aristotelice, care dominaseră evul de mijloc, ca și la amplificarea dialogului în probleme dogmatice, teologice și etice”[2].

Ceea ce caracterizează societățile românești, este continuarea deselor schimbări de domni ceea ce a fost un impediment al dezvoltării. Se disting totuși prin întinderea și realizările în plan cultural și artistic domniile lui Matei Basarab și Constantin Brâncoveanu, Șerban Cantacuzino (Țara Românească), Vasile Lupu și Dimitrie Cantemir (Moldova), Gheorghe Rakoczy I și a fiului acestuia Gheorghe Rakoczy II, Mihai Apaffy II. De altfel, după încheierea războiului turco-austriac și pacea de la Karlowitz, Transilvania este încorporată Imperiului Habsburgic, pierzându-și relativa independența pe care o avea sub suzeranitatea turcească.

Viziunea complexă a culturii, civilizației, artei a acestui secol este incontestabilă. Vom arăta în cele ce urmează, câteva linii directoare ale acestor fenomene.

Unul din ele mai importante, este revigorarea tiparului în toate provinciile. Datorită ajutorului dat de Petru Movilă, mitropolitul Kievului, se tipăresc la Câmpulung, Govora, Târgoviște, Țara Românească, lucrări necesare bisericii, dar și organizării statale, în timpul lui Matei Basarab sau Vasile Lupu (la Cetățuia în limba greacă).

Totodată trebuie subliniată contribuția adusă de mitropolitul Antim Ivireanul centrelor tipografice ale epocii brâncovenești: Snagov, București, Buzău, Dealu, Râmnic, Târgoviște.

Remarcabilă este apariția „Bibliei de la București" (1688) prima traducere românească a Cărții Sfinte „ce se adresa la un norod întreg, rumânilor, moldovenilor și ungrovlahilor" după cum se arată în „Prefața" cărții.

În „Istoria României" se face precizarea importanței deosebite a tiparului în provinciile românești:

„Renașterea tiparului în statele românești a fost direct legată de trebuințele interne ale cultului și de necesitatea sprijinirii Ortodoxiei, primejduită concomitent de ofensiva Reformei, de prozelitismul calvin, dar și de acțiunea Contrareformei. Așa se explică și susținerea, cu ajutorul tiparului de limbă slavonă - limba liturgică -, a trebuințelor Bisericii din Peninsula Balcanică. Au apărut atunci *Molitvenicul* - Câmpulung (1635), apoi *Psaltirea* de la Govora (1637), despre care Matei Basarab arăta că a fost dată la iveală pentru „evlaviosul neam al patriei noastre și alte neamuri înrudite cu noi după credință și având același dialect slavonesc", cu deosebire spre folosul „bulgarilor, sârbilor, ungrovlahilor, moldovlahilor". Un mesaj ce exprimă programul cultural al domnului, dar și ideea că tipografia trebuie privită ca o comoară menită să înfrumusețeze sufletul omenesc.[3]

Demers continuat în mod strălucit sub domnia lui Constantin Brâncoveanu.

Un drum ascendent aflându-se între tradiție și inovație este parcurs și de învățământul din provinciile românești. Tradițional la început de secol era ca fii domnilor sau a marilor boieri să se instruiască cu dascăli aduși din spațiile ortodoxe ale Europei sau din universitățile celebre ale acesteia (Constantinopol, Veneția, Padova, Viena, Roma, Paris, din Polonia sau Germania) Constantin Brâncoveanu trimite la studii 15 odrasle de domni sau boieri în centrele amintite mai sus.

S-au implicat în acest demers dascăli laici sau clerul din sate, mănăstiri, alte așezăminte din orașe. Aici întâlnim instruirea ce se făcea în lăcașurile alter culte, în special în Transilvania, unguri, sași, germani, polonezi, evrei, armeni. Se pregăteau scriitorii de acte și documente, pentru nevoile curților domnești de la Târgoviște, București, Suceava, Iași și nu numai.

Apar și germenii învățământului superior Colegiul Vasilian (1640) de la Trei Ierarhi; la Târgoviște, funcționau în vremea lui Matei Basarab Schola graeca et latina (1646-1651); Școala slavonească (despre care sunt informații sigure din 1640), transformată în ultimii ani de domnie a lui Matei Basarab în Școala slavo-românească.

Referindu-se la această epocă Mihai Eminescu afirma că ea a fost „…cea mai națională epocă din istoria noastră, iar unitatea actuală cu limba vorbită a fost, în parte, meritul cărturarilor și învățaților din vremea lui Matei Basarab"[4].

Secolul a fost numit, pe bună dreptate, al consolidării și dezvoltării limbii române literare, o contribuție deosebită având circulația efervescentă a tipăriturilor în toate provinciile românești, dar și în alte spații unde trăiau aceștia.

Despre bibliotecile vremii se poate afirma că:

„Bibliotecile domnești, ale clerului înalt și marilor dregători erau constituite în spiritul umanismului creștin dominant în perioada Contrareformei și împărtășit de intelectualii cu convingeri ortodoxe. Așa au fost și acelea ale lui Udriște Năsturel, păstrată în casa părintească de la Fierăști (Herăști – Ilfov) sau a postelnicului Constantin Cantacuzino, de la Filipeștii de Pădure – Prahova, transferată apoi la mănăstirea Mărgineni unde, la 1710, Niccolò da Porta era însărcinat să catalogheze manuscrisele și prețioasele ediții elinești, latinești, franțuzești și italienești. Din relatările lui Paul de Alep, călătorul sirian de la jumătatea secolului al XVII-lea, se cunoaște că în valorosul fond al Postelnicului se aflau și *Psalmii lui David*

comentați în limba greacă de Sfântul Nicetas, ce provenea din „colecția împărătească" a Bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, lucrare rară, de negăsit nici în marea bibliotecă papală de la Roma"[5].

Ele au stat la baza trăinicie credinței noastre la programul științelor, a cunoașterii, ducând la lărgirea orizontului cultural, fiind adevărate oaze de lumină a minții noastre.

Nu vom insista asupra contribuției excepționale a cărturarilor la dezvoltarea limbii române literare, preluând moștenirea valoroasă a secolului trecut. Amintim dintre aceștia pe Petru Movilă, Udriște Năsturel, Grigore Ureche, Simion Ștefan, Varlaam, Dosoftei, Miron Costin, Constantin Cantacuzino Stolnicul, Nicolae Milescu, spătarul, Ion Neculce, Antim Ivireanul, Dimitrie Cantemir. De fapt, G. Călinescu sublinia meritele celor care au trudit la afirmarea literaturii române vechi și a acestui secol, că au făurit un bloc de marmură în care stau încă nenăscuți Eminescu și Creangă, Caragiale și Sadoveanu"[6].

Nu putem încheia aceste considerații fără a aminti de cărțile populare. În drumul evolutiv parcurs de cultura noastră medievală cărților populare le revin un loc de seamă. Ele au deseori asemănări și interferențe cu folclorul, o delimitare strictă nefiind pasibilă având preponderent caracter religios dar și apocrif, începând cu secolul al XVI și secolele următoare.

S-a remarcat de la început larga lor circulație precum și faptul că, în multe cazuri nu s-a putut face o delimitare între opera de autor și cea cu autor necunoscut sau fictiv. De obicei ele erau realizate prin copii și traduceri de autori proveniți din pături sociale modeste (dieci, călugări, ucenici de prăvălie), fără o solidă cultură de epocă ceea ce a facilitat pătrunderea graiului viu, vorbit de marea majoritate, în textele respective.

„Secolul al XVII-lea aduce o diversificare atât ca arie de proveninţă sau cuprindere, cât și a celei tematice. (*„Cain și Abel"; „Moise"; „Proorocul Eremia și dărâmarea Ierusalimului"; „Iosif și Arineta"*) sau la Noul Testament (*„Moartea lui Irod"; „Dispariția lui Isus cu Satana"*) se întâlnesc și legende hagiografice (*„Sfântul Gheorghe și Balaurul"; „Viața Sfântului Vasilie cel nou"*), cele liturgice (*„Descoperirea sfintei Liturgii"; „Descoperirea celor douăsprezece vineri"*).

Vor apărea; drama religioasă, romanul fabulos (*„Alexandria"*) dar *„Varlaam și Ioasaf", „Albinușa", „Fiziologul"*. Această adevărată explozie a răspândirii cărților populare.[7]

Secolul al XVII-lea va aduce și pe plan artistic noi realizări adaptându-se climatului politic, economic, religios, dar și progreselor de ordin științific pe care le cunoaște Europa și implicit țările românești. Este o perioadă de tranziție între Renașterea târzie și Baroc, la ea adăugându-se influențe orientale. Stilul arhitectonic, pictura religioasă și cea laică va fi un melanj cu influențe atât din Renașterea târzie și Baroc la care se adaugă tradițiile bizantine și orientale. Se creează către sfârșitul secolului „stilul brâncovenesc" cu particularitățile sale, în aproape toate domeniile artei. În arhitectură se constată înflorirea celei religioase (biserici, mănăstiri), dar și a celei laice (palate, case boierești, diverse fortificații de ordin militar), caracteristica lor fiind simplitatea dar și atenția la detalii, care să favorizeze funcționalitatea lor.

Pictura religioasă continuă să fie o formă definitorie. Bisericile, mănăstirile construite sau cele reparate au fost pictate, înzestrate cu numeroase icoane de lemn realizate de pictori români, dar și italieni, în special cei venețieni, care au realizat o împletire între tradiție și stilul baroc, în special în privința luminii ce o degaja, completată cu umbre pentru a crește impactul vizual, transmițând o emoție mai profundă.

Sculptura a urmat cam aceleași coordonate atât în ceea ce privește monumentele și ornamentele religioase, cât și a palatelor domnești.

Rolul Bisericii Ortodoxe a fost major în promovarea artelor, precum și a educației.

În Transilvania, care după cum am arătat mai sus, își pierde relativa independență fiind încorporată monarhiei Habsburgice, rolul determinant este al Bisericii Romano-Catolică și mai târziu a celei Greco-Catolice.

Concluzionăm afirmând că a fost o perioadă de coabitare între tradițiile bizantine și influențele Vestului european, dintre care se distinge Barocul.

Și în acest secol, cultura, educația, implementarea unor forme noi de civilizație, au ca factor determinant curțile domnești, dar aproape în egală măsură, Biserica, prioritară fiind cea ortodoxă.

Note

1. Cf. „Istoria românilor", vol. V, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 65.
2. Idem.
3. Ibidem, p. 879-880.
4. Mihai Eminescu. Opera politică, vol. II (1880-1883), București, 1940, p. 295.
5. Cf. Istorii românilor, p. 889.
6. Cf. G. Călinescu. Istoria literaturii române de la origini până în prezent", Ed. a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Minerva, 1092, p. 17.
7. Victor Petrescu. Literatura română veche, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012, p. 213.

Prof. univ. dr. Victor Petrescu

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

IA redefinește BIBLIOTECA

Inteligența artificială (IA) își face simțită tot mai mult prezența în mai toate domeniile de activitate. Nici lumea bibliotecilor nu este scutită astfel încât IA redefinește bibliotecile prin automatizarea și optimizarea proceselor, personalizarea experiențelor utilizatorilor și extinderea accesului la cunoaștere. Astfel, bibliotecile s-au transformat din spații tradiționale de stocare a informației în hub-uri culturale dinamice, interactive și personalizate.

Bibliotecile au fost dintotdeauna piloni ai accesului la cunoaștere, dar în contextul revoluției digitale, rolul lor se transformă rapid. Inteligența artificială, definită ca abilitatea mașinilor de a imita funcții cognitive umane, cum ar fi învățarea și raționamentul,[1] joacă un rol central în această transformare.

În acest context se pune întrebarea: Bibliotecarul va rezista și acestui asalt asupra sa? Răspunsul, din punctul meu de vedere, este că IA are potențialul de a transforma rolul bibliotecarilor, dar nu este probabil să îi înlocuiască complet. În schimb, ar putea redefini și îmbunătăți funcțiile pe care le îndeplinesc bibliotecarii.

Astfel, IA ar fi putea îmbunătăți (și chiar prelua) unele din sarcinile bibliotecarului:

Automatizarea sarcinilor repetitive

IA poate prelua sarcini administrative și repetitive, cum ar fi catalogarea, indexarea, gestionarea împrumuturilor și răspunsul la întrebări frecvente, algoritmi de procesare a limbajului natural (NLP) ajutând la extragerea automată a metadatelor din documente. Acest lucru ar permite bibliotecarilor să se concentreze mai mult pe activități strategice și creative, cum ar fi dezvoltarea programelor și proiectelor bibliotecii dar și pe sprijinirea unor inițiative educaționale.

Asistență în căutarea informației

Sistemele de IA pot îmbunătăți căutarea informațiilor prin algoritmi avansați de căutare și recomandare, facilitând utilizatorilor găsirea rapidă a resurselor relevante. Totuși, bibliotecarii rămân esențiali pentru a ghida utilizatorii în evaluarea calității și credibilității surselor de informație.

Personalizarea serviciilor pe baza experienței utilizatorilor

IA poate ajuta bibliotecile să ofere servicii personalizate, adaptându-se la nevoile individuale ale utilizatorilor. Aceasta poate include recomandări de lectură bazate pe preferințele anterioare sau furnizarea de resurse specifice pentru anumite grupuri de utilizatori. Prin intermediul sistemelor bazate pe machine learning se analizează comportamentul utilizatorilor pentru a oferi recomandări de cărți, articole sau resurse adaptate intereselor individuale, similar algoritmilor folosiți de platforme precum Netflix sau Amazon.

Analiza datelor

Bibliotecarii pot folosi IA și la analiza datelor pentru a evalua utilizarea resurselor și a programelor, îmbunătățind astfel strategia de servicii și dezvoltarea colecțiilor. Aceasta poate duce la o mai bună alocare a resurselor și la îmbunătățirea experienței utilizatorilor, prin analiza și identificarea de tipare tipare sau conexiuni care susțin cercetarea academică sau interdisciplinară.

Sprijin în educația digitală

Bibliotecarii au fost implicați activ (fiind și formatori) în susținerea unor cursuri de alfabetizare digitală și, deci, pot juca un rol important în educarea utilizatorilor despre tehnologiile emergente, inclusiv IA, și cum să le folosească în mod responsabil. De asemenea, pot ajuta la dezvoltarea gândirii critice în evaluarea informațiilor generate de IA.

Accesibilitate sporită

Chatboții IA și asistenții virtuali (ex. Grok) oferă suport 24/7, răspunzând la întrebări, ghidând utilizatorii prin colecții sau asistând în cercetare, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, prin interfețe vocale sau traduceri automate.

Adoptarea IA în biblioteci necesită o abordare etică, care să asigure utilizarea responsabilă a tehnologiei. Consiliul Științific și de Etică în Inteligență Artificială din România, inaugurat în 2023, subliniază importanța unor politici care să protejeze confidențialitatea și să promoveze incluziunea.[2] În viitor, bibliotecile ar putea deveni centre de inovare, integrând realitatea augmentată și învățarea interactivă, dar trebuie să păstreze valorile fundamentale de acces universal și educație.

Concluzie

În concluzie, deși IA va influența semnificativ modul în care bibliotecile funcționează și serviciile pe care le oferă, bibliotecarii vor rămâne esențiali în asigurarea accesului la informații de calitate, în sprijinul educației și în dezvoltarea comunităților. Rolul lor se va transforma, dar nu va dispărea; vor deveni mai mult decât simple surse de informații, devenind ghizi și facilitatori ai cunoașterii într-o lume digitalizată. IA transformă bibliotecile din spații statice de stocare a informației în hub-uri dinamice, interactive și personalizate, dar necesită un echilibru între tehnologie și valorile tradiționale ale bibliotecilor.

Sursa: https://www.chatgptlibrarian.com/2023/

Note

1. Ce este Inteligența Artificială și cum este utilizată? [on line]. Accesibil pe web: https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20200827STO85804/ce-este-inteligenta-artificiala-si-cum-este-utilizata

2. România are un Consiliu științific și de Etică în Inteligența Artificială [on line]. Accesibil pe web> https://www.research.gov.ro/romania-are-un-consiliu-stiintific-si-de-etica-in-inteligenta-artificiala-11413/

Prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich

Paşi către biblioteca digitală. Proiectul Google sau contradicţia dintre informaţie şi cunoaştere

Anterior, am încercat să definim conceptul de „bibliotecă digitală”, concept care „cucereşte” rapid piaţa informaţiei, punând probleme serioase la nivelul taransformării acestei informaţii (care „hărţuieşte” de multe ori!) în cunoaştere, recognoscibilă, la rândul ei, în comportamente sociale şi culturale valide din punct de vedere al unei societăţi sustenabile. Spre sfârşitul secolului trecut, instituţile de cultură au început să prezinte pe Internet colecţii digitale obţinute din colecţiile lor fizice (1): un exemplu semnificativ este „GALLICA”, o componentă digitală a Bibliotecii Naţionale a Franţei (1997).

Chestiunile legate de realizarea unor biblioteci digitale au fost supuse atenţiei chiar mai devreme: în 1995, „Association of Research Librairies” identifică elementele semnificative ale conceptului de „bibliotecă digitală”, printre care scopul ei – *asigurarea accesului universal la bibliotecile digitale şi la serviciile de informare* (2). La începutul

mileniului 3, în 2003, echipa Programului Naţional pentru o Bibliotecă Digitală din Cadrul Bibliotecii Congresului (SUA) identifica zece sarcini care trebuie îndeplinite ca premisă pentru realizarea, în secolul XXI a unor biblioteci digitale eficiente şi de anvergură (3):

Constituirea resurselor

Prima sarcină: Dezvoltarea unei tehnologii îmbunătăţite pentru digitizarea materialelor analogice.

Sarcina a doua: Proiectarea instrumentelor de căutare şi recuperare care să compenseze neajunsurile informaţiei catalogate în forma prescurtată/incompletă sau ale informaţiei descriptive.

Sarcina a treia: Proiectarea instrumentelor care să faciliteze amplificarea catalogării sau informării descriptive prin încorporarea contribuţiilor utilizatorilor.

Interoperabilitate:

Sarcina a patra: Stabilirea protocoalelor şi standardelor pentru facilitarea unificării bibliotecilor digitizate dispersate.

Proprietatea intelectuală:

Sarcina a cincea: Rezolvarea preocupărilor de natură legală asociate cu accesarea, copierea şi diseminarea materialelor pe suport fizic şi digital.

Acces eficient:

Sarcina a şasea: Integrarea accesului atât la documente digitale, cât şi la cele pe suport fizic.

Sarcina a şaptea: Promovarea unor modalităţi de prezentare a resurselor eterogene într-o formă coerentă.

Sarcina a opta: A face din Biblioteca Naţională Digitală o structură utilă diverselor comunităţi de utilizatori, pentru diferite scopuri.

Sarcina a noua: Furnizarea unor instrumente mai flexibile şi eficiente pentru transformarea conţinutului digital, în aşa fel încât să satisfacă necesităţile utilizatorilor finali.

Susţinerea financiară a resursei:

Sarcina a zecea: Dezvoltarea unor modele economice pentru susţinerea financiară a Bibliotecii Naţionale Digitale.

O dată de reţinut: în octombrie 2004, după opt ani de tatonări, Google(4) a lansat cu mare publicitate, proiectul „ Google Print (ulterior „Google Books") care avea ca scop digitalizarea într-o primă fază a circa 15 milioane de cărţi (aproximativ 4,5 miliarde de pagini). În 2015, conform datelor publicate, conţinea deja peste 25 de milioane de volume!

Proiectul „Google Print", lansat la Târgul Internaţional de Carte de la Frankfurt, a avut ca primi editori: Blackwell Cambridge University Press, University of Chicago Press, Hougton Mifflin, Hyperion, Mc Graw-Hill, Oxford University Press, Pearson, Penguin, Perseus, Princeton University Press, Springer, Taylor&Francis, Tomson Delmar şi Warner Books. La 14 decembrie 2004, echipa Google (cel mai important motor de căutare a informaţiilor pe

Internet – 75% dintre căutări se realizau prin intermediul acestui instrument – informaţiile sunt valabile pentru acea dată), anunţa începerea *Proiectului Biblioteca* al *Google Print.*

Pentru realizarea acestui proiect, Google a încheiat contracte de colaborare cu cinci biblioteci reprezentative din spaţiul anglofon: o bibliotecă publică (New-York Public Library) şi patru biblioteci universitare (Stanford, Michigan, Harvard şi Oxford). Biblioteca Universitară Stanford şi Universitatea Michigan puneau la dispoziţie colecţiile lor în întregime (8 milioane, respectiv 7 milioane de lucrări), Biblioteca Publică din New-York oferea acces la documente fragile şi care nu se aflau sub incidenţa copy-right-lui, Biblioteca Universitară Oxford, la o selecţie dintre lucrările publicate în secolul al XIX-lea, iar Biblioteca Universitară Harvard se limita la o selecţie de 40.000 de documente dintre cele 15 milioane pe care le deţinea. Investiţia Google în acest proiect a fost estimată la 150-200 milioane de dolari(5).

Reacţiile nu au întârziat, venind în primul rând din partea Franţei. Astfel, directorul Bibliotecii Naţionale a Franţei, Jean Noël Jeanneney declara că, deşi cele aproximativ 4,5 miliarde de pagini digitizate prin *proiectul Google* îi vor ajuta pe cercetători şi vor oferi

naţiunilor sărace acces la cunoştinţe şi instruire, există riscul ca dominaţia americană pe Internet să influenţeze modul în care generaţiile viitoare vor percepe lumea. Se cunoaşte sensibilitatea Franţei atunci când este vorba de limba şi cultura naţională: toate manifestările organizate au la bază ideea protejării, promovării,

dezvoltării şi afirmării acestor elemente esenţiale ale identităţii naţionale. Problema era de limbă, în primul rând, Jeanneney milita pentru limbile europene, pe fondul dominării limbii engleze: …*operele anglo-saxone sunt oferite din plin în limbile noastre, pe când traducerile realizate peste ocean sunt măsurate cu zgârcenie: mai puţin de 3% din tot ce se publică în Statele Unite. Este încă un efect al dominaţiei purtată cu aroganţă mai mult sau mai puţin conştientă precum şi al selecţiei spontane în folosul a ceea ce reprezintă viziunea americană asupra lumii (6).*

Nici reacţia bibliotecarilor nu s-a lăsat aşteptată, fiind incriminată maniera de selecţie şi organizare a informaţiei digitizate. Astfel, pe 17 decembrie 2004, Michael Gorman, preşedintele Asociaţiei Bibliotecarilor Americani, aducea în discuţie problema distincţiei care trebuie făcută între informaţie şi cunoaştere: în marile biblioteci, cărţile constituie mai mult decât suma părţilor lor, iar paginile trebuie citite şi asimilate într-o manieră secvenţială şi cumulativă, proces pe care Google nu îl realizează. Gorman arăta confuzia care se face între informaţie (date, fapte, citate şi texte scurte care pot fi folosite în afara contextului) şi cunoştinţele înregistrate: *Când e vorba de informaţii, un extras de la pagina 142 ar putea fi util. Când este vorba de cunoştinţe înregistrate, un extras de la pagina 142 trebuie să fie înţeles în lumina paginilor de la 1 la 141; în caz contrar textul nu a meritat de la bun început să fie scris şi publicat.(7)* Pornind de la neliniştea cauzată de „dominaţia culturală americană" şi de la dorinţa oglindirii mai ample, pe Internet, a colecţiilor bibliotecilor franceze şi europene, fostul preşedinte al Franţei, Jacques Chirac a cerut, din partea Ministerului Culturii şi a directorului Bibliotecii Naţionale a Franţei o analiză a condiţiilor în care această problemă poate fi rezolvată (prin *proiectul Gallica,* Biblioteca Naţională a Franţei a expus deja online o colecţie de 80.000 de documente; în anul 2006 Biblioteca Naţională a Franţei, a lansat un test masiv de digitizare (circa 100.000 de pagini), în scopul evaluării posibilităţilor, a vitezei de executare şi a costurilor pentru digitizarea a 150.000 de cărţi, anual). Pentru anul 2007 se preconiza digitizarea a 800.000 – 150.000 de volume, proiectul urmând să se desfăşoare pe o periodă de 5 -10 ani, costurile fiind de 10 milioane de euro anual (8).

Conformându-se acestor doleanţe, Google anunţa, în 2005, că acceptă parteneri din opt ţări europene: Austria, Belgia, Franţa, Germania, Italia, Olanda, Spania şi Elveţia. Proiectul se dezvoltă în continuare (9):

-2005– echipa Google donează 3 milioane de dolari Bibliotecii Congresului pentru constituirea bibliotecii *World Digital Library (Biblioteca Digitală Universală).* Aceasta va furniza acces online la colecţii formate din opere rare şi unice din întreaga lume.

-Programul pilot de scanare *Proiectul Biblioteca* include transpunerea în format digital a lucrărilor cu valoare istorică aflate în Biblioteca de drept a Congresului.

-Google modifică denumirea proiectului *Google Print* în *Google Căutare de cărţi*, definind mai bine modul său de utilizare.

-2006-2009: Serviciul *Google Căutare de Cărţi* a suportat o serie de îmbunătăţiri: s-a extins accesul la lucrările deja digitizate din domeniul public, adăugându-se un buton *descărcaţi un PDF* pentru toate cărţile care nu sunt protejate de dreptul de autor; s-a lansat o interfaţă de răsfoire care uşurează navigarea prin *Google Căutare de Cărţi;* noi biblioteci s-au alăturat proiectului *Biblioteca:* Universitatea California, Universitatea Complutense din Madrid, Universitatea din Wisconsin-Madison şi Universitatea din Virginia; Biblioteca cantonală şi universitară din Laussane şi Biblioteca

Universităţii din Ghent intră în programul *Google Căutare de cărţi* contribuind cu un important număr de volume în franceză, germană, flamandă, latină şi în alte limbi; se adaugă link-ul *Vizualizaţi text simplu* tuturor cărţilor care nu sunt protejate de dreptul de autor– noua opţiune vine în întâmpinarea tehnologiilor adaptabile, cum ar fi cititoarele de ecran şi afişarea în Braille, ceea ce permite utilizatorilor cu deficienţe de vedere să citească aceste cărţi foarte uşor.

La sfârşitul acestei perioade (2009), interfaţa *Google Căutare de Cărţi* era disponibilă în peste 35 de limbi, de la japoneză la cehă şi finlandeză. Peste 10.000 de editori şi autori din mai mult de 100 de ţări participau la Programul de parteneriat *Google Căutare de Cărţi.* Și aventura continuă. Chiar dacă acest proiect este în continuare contestat, el a creat şi creează o emulaţie a ideilor în domeniul structurării unei biblioteci digitale mondiale care să faciliteze accesul la informaţie pentru cât mai mulţi oameni. Este o întreprindere dificilă pentru că moştenirea culturală a umanităţii, depozitată în cărţi, este uriaşă. Jean-Noël Jeanneney spunea că întreaga producţie a umanităţii de la Gutenberg încoace, se poate evalua la peste 100 de milioane de lucrări tipărite (se referă numai la fondul european). Prin urmare, suntem departe de o bibliotecă universală. Consider, alături de alţi specialişti, că principiile selecţiei, clasificării şi organizării sunt esenţiale într-o primă etapă.

În altă ordine de idei, proiectul Google a născut şi alte proiecte echivalente şi care înseamnă paşi înainte în ceea ce priveşte biblioteca digitală. Astfel, Comisia Europeană a început să lucreze la digitizarea şi accesibilitatea on-line a materialelor culturale încă din anul 2000. În următorii ani, Comisia a cofinanţat proiecte de cercetare şi a stimulat o mai bună colaborare între statele membre care doreau să îşi pună patrimoniul cultural on-line. În septembrie 2005, Comisia a schiţat măsurile necesare pentru a pune patrimoniul cultural ştiinţific european la dispoziţia publicului larg (IP/05/1202), iar în august 2008 s-a solicitat statelor membre să-şi intensifice participarea la *Europeana* prin furnizarea de noi fonduri şi prin specificarea mai clară a cantităţii de material supusă digitizării (IP/08/1255, MEMO/08/546). *Europeana,* biblioteca europeană multimedia on-line, inaugurată la 20 noiembrie 2008, în prezenţa doamnei Viviane Reding, comisarul european pentru societatea Informaţională şi media şi a miniştrilor culturii din Statele membre, permitea accesarea a peste 4,6 milioane de cărţi, hărţi, fotografii, filme, ziare şi exponate din muzeele europene. În ziua deschiderii au fost înregistrate zece milioane de accesări, ceea ce a dus la închiderea temporară a bibliotecii. Site-ul (www.europeana.eu) a fost relansat înainte de Crăciun (anul 2008). Conform Comisiei Europene, în anul 2009 site-ul înregistra 40.000 de vizitatori pe zi (10). Această realizare a dus la multe declaraţii entuziaste din partea unor personalităţi europene (11): *Europeana îmbină avantajul competitiv european în domeniul tehnologiilor comunicaţiei şi reţelelor cu bogăţia patrimoniului nostru cultural,* declara José Manuel Barosso, Preşdintele Comisiei Europene. *Europenii vor putea accesa de acum, cu uşurinţă, repede şi într-un singur spaţiu incredibilele resurse ale marilor noastre colecţii. Europeana este mai mult decât o bibliotecă. Este o adevărată forţă inspiratoare pentru europenii secolului al XXI -lea, să se întreacă în creativitate cu unii din cei mai inventivi înaintaşi, cum ar fi marile personalităţi ale Renaşterii. Închipuiţi-vă numai ce posibilităţi oferă studenţilor, erudiţilor, iubitorilor de artă, faptul de a avea la dispoziţie, de a putea combina şi cerceta online comorile culturale ale tuturor statelor membre. Se demonstrează, astfel, cu pregnanţă faptul că în centrul integrării europene stă cultura.* La rândul său, Viviane Reding, comisarul european pentru societatea informaţională şi mass-media, făcea un apel către instituţiile de cultură, editurile şi companiile de tehnologie din Europa pentru a umple rafturile bibliotecii cu noi materiale în format digital: *Trebuie să facem din Europeana un mediu de participare creatoare interactivă la îndemâna celor dornici să-şi modeleze propria contribuţie la cultura Europei şi s-o împărtăşească altora.* Elisabeth Niggermann, director general al Bibliotecii Naţionale Germane şi preşedinte al Fundaţiei pentru Biblioteca Digitală Europeană, completa: *Prin intermediul proiectului Europeana instituţiile culturale devin mai relevante pentru generaţia Web2.0. care vrea să citească texte, să urmărească filme, să asculte sunete, să vadă imagini – toate în acelaşi timp şi în acelaşi loc. Oferind tinerilor o cultură, o experienţă multimedia completă, Europeana îi va racorda la cultura trecută şi prezentă a continentului.*

Europeana îşi are sediul la Biblioteca Naţională Olandeză (*Koninklijke Bibliotheek)* şi este administrată de *Fundaţia pentru Biblioteca Digitală Europeană,* fiind formată din principalele

asociaţii europene de biblioteci, arhive, muzee, arhive audio-vizuale şi instituţii de cultură. Patrimoniul *Europeana* este deja de mare valoare, peste 1000 de aşezăminte culturale participând cu materiale; muzee europene, precum Louvre (Paris) şi Rijkmuseum din Amsterdam au pus la dispoziţie tablouri şi obiecte din colecţiile lor în format digital. Arhivele diferitelor state au pus la dispoziţie documente naţionale importante: Institutul Naţional al Audiovizualului din Franţa a furnizat 80.000 de înregistrări de emisiuni reprezentative pentru secolul al XX-lea (începând cu primele imagini filmate pe câmpurile de luptă din Franţa, în 1914); Bibliotecile Naţionale din Europa participă cu manuscrise şi tipărituri, inclusiv exemplare digitale ale unor cărţi celebre. În iulie 2018, *Europeana* expunea peste 58 de milioane de resurse culturale digitale, principalii contributori fiind Țările de Jos (peste 10 milioane) Germania, Norvegia, Spania, Regatul Unit şi Franţa (peste 5 milioane fiecare). Din păcate România contribuie cu doar 146.658 de resurse culturale, în timp ce mai multe ţări şi –au organizat biblioteci digitale naţionale (SUA, Germania, Finlanda).(12)

Un alt proiect interesant este *Biblioteca Digitală Mondială,* (13) lansat pe 21 aprilie 2009, la sediul UNESCO din Paris (BDM), în prezenţa lui Abdul Waheed Khan, director adjunct al ONU, James H. Billington, directorul Bibliotecii Congresului SUA (principalul artizan al proiectului) şi a unor directori de biblioteci naţionale, printre care Biblioteca Naţională a Franţei şi Biblioteca din Alexandria.

BDM este un site gratuit (www. wdl. org) care propune o selecţie de documente care provin din fondurile digitale ale marilor biblioteci ale lumii. Proiectul are ca scop educativ, patrimonial şi filantropic reducerea decalajului digital dintre Nord şi Sud, făcând posibil accesul la un număr mare de documente fundamentale care aparţin culturii planetare. Sunt accesibile aproape 1250 de documente, din nouă regiuni geografice – Oceania şi Pacific (31); America de Nord (133); Europa (380). Ca exemple de documente putem enumera: prima înregistrare sonoră a imnului naţional *La Marseillaise* şi manuscrisul digitizat al operei *Carmen* (Biblioteca Naţională a Franţei); reproducerea celei mai vechi scrieri chinezeşti şi o pictură veche de 8 000 de ani, reprezentând antilope din Africa de Sud. Această nouă bibliotecă digitală facilitează căutarea şi navigarea în şapte limbi (engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză, portugheză şi rusă), propunând conţinuturi în mai mult de patruzeci de limbi. BDM s-a sprijinit pe suportul tehnic al Bibliotecii Congresului SUA şi al Bibliotecii din Alexandria, printre susţinătorii financiari ai proiectului numărându-se şi ţări ca Arabia Saudită, Brazilia, China, Egipt, SUA, Franţa, Japonia, Marea Britanie, Rusia. BDM nu se află în concurenţă cu alte biblioteci digitale, Google sau Europeana, diferenţiindu-se, în special, prin dimensiunea multi -lingvistică şi hiper-subiec-tivitate în alegerea documentelor accesibile online.

Note

1. Dan Matei, Culturalia.ro – Biblioteca digitală a României. În: Puchiu, Radu, Stoian, Marius, Foca, Marcel (coord.), România digitală. Concepte şi instrumente operaţionale, Bucureşti, Editura Club România, 2023 p.765-773.
2. Elena Tîrziman, Colecţii şi biblioteci digitale, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2011, p.175.
3. Elena Tîrziman, Biblioteca digitală – O încercare de definire (II). În: Biblioteca, nr. 7/2005, p.204.
4. Dan Matei, op.cit., p. 766 şi urm.
5. Robert Coravu, *To Google or not to Google.* În: Biblioteca, nr.8/2005, p. 239.
6. Jean-Noël Jeanneney, *Când Google provoacă Europa: pledoarie pentru un impuls* (trad. în limba română Jean Yves Conrad, Florin Rotaru), Bucureşti, Editura Biblioteca Bucureştilor, 2008, p 16.
7. Michael Gorman, *Google and God's Mind: The problem is information isn't knowledge.* În: Los Angeles Times, 17 decembrie 2004, citat în Coravu, Robert, *op. cit.,* p. 240.
8. Vera Oşoianu, *Probleme ale promovării limbii şi culturii naţionale în mediul virtual în lumina reglementărilor UNESCO şi ale Comisiei Europene.* În: Biblioteca, nr. 11-12/2009, p. 277.
9. Raluca Man, *A citi – în era digitală,* În: Biblioteca, nr.3/2010, p. 65-66.
10. Alain Beuve-Méry, *Biblioteca Digitală Mondială* (text reprodus din Le Monde/24 aprilie 2009, traducere de Cornelia Radu), În: Biblioteca Bucureştilor, nr. 4, aprilie 2009, p. 16.
11. http;//ec.europa.eu/romania/news/ europeana.ro.htm. accesat la 03.05.2013.
12. Dan Matei, op. cit., p. 766-767.
13. Alain Beuve-Méry, op.cit., p. 16.

Octavian-Mihail Sachelarie

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Eminescu în secolul XXI. Relevanță și actualitate

„Dacă aș râvni să agăț de constelația lui Eminescu o lumină, ar fi o neînchipuită îndrăzneală: constelația fuge mereu, se depărtează, cine ar putea să o ajungă”? (Tudor Arghezi)

Dacă Eminescu ar fi printre noi, ar fi un mentor, un vizionar și un îndrumător. Ar îndemna tinerii să caute esența lucrurilor, să nu se lase orbiți de superficialitate și să-și păstreze sensibilitatea și curiozitatea. Deși trăim în secolul tehnologiei, sufletul uman încă tânjește după poezie, visare și adevăr – exact ceea ce Eminescu a lăsat moștenire.

În fiecare an, pe 15 ianuarie, România sărbătorește „Ziua Culturii Naționale”, începând din 2011, o zi dedicată valorilor culturale și spirituale ale poporului român, celebrăm cultura românească, evidențiind contribuțiile marilor personalități din literatură, artă și știință la patrimoniul național.

Această dată nu este aleasă întâmplător, iar anul 2025 marchează 175 de ani de la nașterea celui mai mare poet al nostru, Mihai Eminescu.

Este un moment unic de reflecție asupra valorilor culturale românești, reamintindu-ne că:

„O națiune fără cultură este ca un copac fără rădăcini”, așa cum spunea Eminescu. Cultura ne definește, ne unește și ne oferă un sentiment de apartenență.

Cultura națională nu înseamnă doar istorie, ci și inspirație pentru generațiile care vin. Atât timp cât există oameni care citesc, simt și gândesc, Mihai Eminescu și figurile marcante ale acestei țări vor rămâne mereu în contemporaneitate.

Prin contribuția lor limba română a fost ridicată la un nivel artistic fără precedent și a demonstrat că poate fi melodioasă, profundă și capabilă de a exprima cele mai subtile emoții.

Să-l cinstim pe Eminescu și cultura română nu înseamnă doar să le recitim operele o dată pe an, ci să le înțelegem gândirea, să le promovăm valorile și să păstrăm vie bogăția culturală a României.

Iar Mihai Eminescu nu este doar un poet al trecutului, ci un artist care continuă să inspire generații întregi. Opera sa fiind o sursă inepuizabilă de emoție, reflecție și frumusețe, iar modul în care tinerii o redescoperă astăzi demonstrează că geniul său este nemuritor.

Să-l iubești pe Eminescu înseamnă mai mult decât să-i citești poeziile și să-i reciți versurile. Înseamnă să simți vibrația profundă a cuvintelor lui, să te regăsești în melancolia și frumusețea versurilor sale, să înțelegi pasiunea și suferința din spatele fiecărui rând.

Înseamnă să-i descoperi gândurile despre iubire, natură, timp, destin și să le lași să-ți pătrundă sufletul, să-i apreciezi spiritul critic, jurnalismul pasionat și lupta pentru idealurile naționale. Să recunoști cât de actuale sunt multe dintre ideile sale, chiar și astăzi.

Eminescu este geniul culturii române, el nu a fost doar un poet, ci și un simbol al sensibilității și al căutării adevărului. Opera sa atinge teme universal, definitorii, precum: iubirea, natura, timpul, cunoașterea și destinul uman, teme care, deși exprimate în secolul al XIX-lea, sunt surprinzător de actuale și astăzi.

Importanța Zilei Culturii Naționale și rolul bibliotecilor

Evenimentul organizat la Biblioteca Județeană„ Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a demonstrate, încă o dată, importanța instituțiilor culturale în păstrarea și promovarea valorilor naționale. Bibliotecile nu sunt doar locuri unde se păstrează cărți, ci și spații vii, unde cultura este redescoperită și reinterpretată.

În concluzie, „Ziua Culturii Naționale” este un moment de sărbătoare, reflecție și acțiune, dedicat promovării și valorificării patrimoniului cultural românesc.

Dar ce mai înseamnă astăzi Eminescu pentru tinerii unei lumi digitale și globalizate? Cum poate poezia să rămână relevantă într-un secol al vitezei și al tehnologiei?

În era tehnologiei și a globalizării, tinerii sunt expuși unui univers vast de influențe culturale. Însă această deschidere nu ar trebui să însemne uitarea propriilor rădăcini. „Ziua Culturii Naționale” este un prilej de a ne reaminti că limba română, tradițiile și literatura noastră sunt parte din ceea ce suntem.

Pentru noua generație, Eminescu poate părea un poet dintr-o epocă îndepărtată, dar mesajele sale sunt mai actuale ca niciodată.

Poezia lui vorbește despre căutarea sensului vieții, despre singurătate într-o lume în continuă schimbare, despre nevoia de iubire și frumusețe. Aceste teme rezonează profund și astăzi, chiar dacă sunt exprimate în forme diferite – prin muzică, filme sau chiar rețele sociale.

În acest context definitoriu, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița a organizat o serie de manifestări care s-au derulat în Sala de conferințe a Bibliotecii Județene Dâmbovița.

Evenimentul central, care a conturat mesajul de celebrare, a fost dezvoltat de profesor de limba și literatură română, la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino", Tatiana Ghiță, care a susținut conferința intitulată „Eminescu în secolul XXI. Relevanță și actualitate", în care a analizat impactul și importanța operei eminesciene în contextul contemporan. Prezentarea sa a fost o invitație la descoperirea unui Eminescu viu, capabil să inspire și să modeleze gândirea unei generații. A fost o dovadă a acestui rol esențial, aducând în prim-plan nu doar opera lui Eminescu, ci și dialogul dintre tradiție și modernitate.

Tatiana Ghiță este recunoscută pentru contribuțiile sale în domeniul literaturii și educației, având un interes deosebit pentru aprofundarea operei eminesciene. Prin activitatea sa, ea reușește să transmită generațiilor tinere nu doar frumusețea versurilor lui Eminescu, ci și semnificațiile profunde ale creației sale. Conferința susținută la Biblioteca Județeană Dâmbovița „Ion Heliade Rădulescu" a fost un exemplu de erudiție și pasiune, aducând în atenția publicului modalități prin care opera eminesciană rămâne actuală și relevantă în lumea modernă.

Un eveniment special pentru a celebra moștenirea culturală a României și a-l omagia pe Mihai Eminescu.

Eminescu revizor: un experiment educațional inedit

Mihai Eminescu este, fără îndoială, figura centrală a literaturii române, însă pentru noile generații el riscă să rămână doar un nume din manuale, un poet de odinioară despre care se vorbește la trecut. Profesoara Tatiana Ghiță a reușit să combată această percepție într-un mod inedit, organizând, în cadrul conferinței această activitate interactivă cu elevii de la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino" din Târgoviște.

Pe lângă conferință, programul a inclus un moment muzical și expoziții tematice, oferind participanților o experiență culturală complexă. Evenimentul a fost realizat în parteneriat cu Arhiepiscopia Târgoviștei, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România – Filiala „Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița și Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino".

„Eminescu în secolul XXI. Relevanță și actualitate" a fost mai mult decât o simplă prelegere literară – a fost o invitație la reflecție, o punte între trecut și viitor. Prin pasiunea și erudiția sa, Tatiana Ghiță a demonstrat că Eminescu rămâne un poet al tuturor timpurilor, un creator de lumi și un simbol al culturii române. Evenimente de acest fel sunt esențiale pentru ca noile generații să înțeleagă că Eminescu nu este doar o figură istorică, ci un spirit viu, mereu actual și profund relevant pentru fiecare epocă.

Timpul lui Eminescu a fost un univers complex și fascinant, un loc al întâlnirii dintre realitate și vis, dintre concret și abstract. Opera sa fiind o mărturie a geniului său creator, a capacității sale de a transforma experiențele personale și culturale în simboluri universale, în imagini poetice de o frumusețe tulburătoare. Universalitatea lui Eminescu exprimă actualitate pentru secolul XXI.

De asemenea, s-a discutat despre rezonanța poeziei eminesciene în contextul problemelor sociale, politice și culturale contemporane.

Opera lui Eminescu conține profunde reflecții filozofice asupra condiției umane, istoriei și destinului și s-a aprofundat modul în care aceste idei filozofice pot oferi o perspectivă valoroasă asupra provocărilor lumii contemporane. S-a abordat modul în care opera lui Eminescu continuă să influențeze percepția asupra identității naționale prezente și despre cum opera sa poate fi reinterpretată în lumina noilor tehnologii și a schimbărilor sociale. Eminescu citit, înțeles și interpretat de generațiile actuale și despre importanța menținerii operei eminesciene în atenția tinerilor.

În concluzie, conferința a oferit o perspectivă sintetizată asupra operei eminesciene, evidențiind relevanța și actualitatea acesteia în contextul secolului XXI.

Un om, o gândire și o echipă care au recreat un regal de Eminescu prin fragmente de poezie, citită, dansată, cântată, creionată și pictată. A fost partea practică, demonstrativă, a viziunii celor tineri despre Eminescu.

O idee imaginară, o lecție complexă despre poetul și revizorul Eminescu, invitat la un liceu

de elită din Județul Dâmbovița, Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino” să asiste și să asculte versurile sale, recitate la diferite ore, care practic, se constituie în temele fundamentale ale universului său poetic.

S-a început cu ora de Limba și literatura română, unde s-a dat citire unei strofe din poezia „Epigonii”, urmată de ora de Psihologie, unde s-a recitat din altă capodoperă „Lacul”, la mult îndrăgită materie a poetului, Filosofia unde s-a ascultat o parte din „Scrisoarea I”, apoi la Muzică și artă poezia „Flori de tei”, ora de istorie unde s-a dat citire minunatelor versuri din „Scrisoarea

III”, apoi versurile marelui poet au fost auzite și în limba engleză. La ora de Geografie, s-a dat citire versurilor poeziei „În zădar în colbul școlii”.

Toate acestea au fost concepute și strânse și sub forma unor slide-uri, care ne-au reamintit de scriitura de excepție a marelui poet, prin contribuția elevilor claselor a IX-a A și a X-a C de la profilul Științe Sociale.

Întreg programul a fost structurat ca o „ Emisiune de știri” la a cărei pupitru a stat, un elev-prezentator, care a verbalizat și ordonat, vizita închipuită a lui Eminescu la aceste ore de curs. Întreaga emisiune denumindu-se simbolic: „Eminescu prin Cantacuzino”.

Suportul teoretic, a evidențiat activitatea de revizorat a omului Mihai Eminescu și pe cea didactică, pe ceea ce au reprezentat observațiile și adnotările sale pentru activitatea didactică și a elevilor din acele vremuri.

S-a adus în discuție și rolul pe care acesta l-a avut ca bibliotecar, instituțiile la care și-a desfășurat activitatea, efervescența și tumultul marelui scriitor. Controversele și implicarea în politică, mărirea și decăderea lui.

Despre susținerea câtorva dintre personalitățile marcante ale culturii noastre, care au avut un rol definitoriu în formarea individualității lui Eminescu, despre lingvistul și filologul Aron Pumnul, despre sprijinul, susținerea și aprecierea marelui om de cultură Titu Maiorescu, despre muza și confidenta de suflet, Veronica Micle, și a multor alte lucruri, pe care, dacă nu le știam, le-am aflat, prin intervenția erudită, fermecătoare a d-nei manager al Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, prof. univ. dr. Erich Agnes Therezia.

Momentele muzicale au contribuit definitoriu la subtilitatea și muzicalitatea versurilor de dincolo de cuvinte, și au fost puse în scenă de elevii de la Secțiunea de Canto a Liceului de Arte „Bălașa Doamna” care au adus ode marelui poet, prin interpretare vocal-instrumentală de excepție:

Cătălina Rebeca, vocal „Eminescu să ne judece”, melodie de Doina Ion Aldea-Teodorivici și Popescu Rebeca, la flaut, Scenă Pastorală română de Petre Elinescu

Trupa de dans popular, coordonată de Florin Gângă a desăvârșit actul artistic, de „Ziua Culturii Naționale”, iar expozițiile de carte și desen cu tematică, au constituit cadrul perfect pentru susținerea actelor artistice cu specific tradițional.

Eminescu în secolul XXI – un poet pentru toate timpurile

În cadrul conferinței, Tatiana Ghiță a evidențiat multiplele fațete ale operei lui Eminescu, subliniind faptul că, poetul nu trebuie perceput doar ca un monument al trecutului, ci ca un gânditor vizionar, ale cărui idei sunt surprinzător de actuale.

Impactul operei sale asupra tinerilor – poeziile lui Eminescu pot fi reinterpretate prin noi forme artistice, de la teatru la muzică și film, făcându-l mai accesibil generației digitale.

Ce a făcut special această activitate?

Această abordare inovatoare l-a transformat pe Eminescu dintr-un poet „distant” într-un om real, cu întrebări și frământări asemănătoare celor din prezent. Elevii s-au implicat activ, gândindu-se la cum ar fi reacționat Eminescu la societatea modernă, la internet, la globalizare sau la tehnologia avansată, ascultând versurile citite de oamenii momentului.

Prin această activitate, Tatiana Ghiță a demonstrat că literatura nu trebuie doar citită, ci și trăită, analizată și pusă în context. A reușit să stabilească o punte între trecut și prezent, arătând că Eminescu nu este doar o figură istorică, ci un spirit viu, care încă are ceva de spus fiecărei generații.

Această inițiativă educațională ne arată că Eminescu poate fi înțeles și apreciat în moduri creative, dincolo de paginile unei materii. Dacă ar fi fost revizor în școlile de astăzi, probabil că ar fi încurajat gândirea critică, curiozitatea și pasiunea pentru cunoaștere – exact ceea ce a reușit Tatiana Ghiță să transmită prin această activitate.

Anca Radu
Biblioteca Judeţeană
„I.H. Rădulescu” Dâmboviţa

Jurnalul unei provocări: Erasmus+ la Biblioteca Județeană Dâmbovița

„Meseria de bibliotecar nu este una spectaculoasă. Bibliotecarii n-au descoperit margini de galaxii, nu au lansat teorii senzaționale dar au făcut secole de-a rândul un lucru de migală: au păstrat memoria scrisă, au ferit-o de ignoranță și au dus mai departe cuvântul”.

Însă odată cu informatizarea, digitizarea, digitalizarea, în secolul vitezei când toată lumea se grăbește, aleargă, vrea, caută sau…nu caută, într-o societate cu diverse nevoi, mereu în schimbare, BIBLIOTECA trebuie să urce pe podium, să-și ocupe locul proeminent, binemeritat între atâtea alte instituții.

Pentru că în secolul 21 EA, Biblioteca trebuie să fie veriga principală în susținerea activităților educaționale și de cercetare ale societății, în promovarea culturii, diseminarea informațiilor, satisfacerea necesităților spirituale și ideologice ale omului și construirea unui sistem de valori pentru acesta și oferirea de recreere.

Dar imaginea unei astfel de instituții este dată de personalul ei. Doar un personal competent, pregătit, în continuă formare și autodepășire poate crea servicii și produse de calitate pentru a satisface necesitățile de informare și documentare, de dezvoltare și recreere ale utilizatorului erei digitale.

Bibliotecarul a păstrat memoria scrisă, a dus mai departe cuvântul dar acum, în epoca informațională trebuie să se reinventeze cumva pentru a ține pasul cu noul: să-și dezvolte competențele digitale, competențele de comunicare și relaționare, să-și îmbunătățească relațiile interpersonale, competențele lingvistice, să se inițieze în competențele advocacy, în trei cuvinte să se ”definească” formal-informal -nonformal.

Pentru asta, Erasmus + a pătruns în breasla bibliotecarilor – o oportunitate extraordinară, momentul în care ți se deschid ușile iar tu ești invitat să intri. Nu refuza!

Nu aveam de ce să refuzăm … pentru că este o provocare. Și nouă bibliotecarilor, ne plac provocările.

Tema – ofertantă : „Dezvoltarea competențelor și abilităților de lucru cu adulții prin metode non - formale în vederea creșterii accesului la servicii oferite cetățenilor, mai ales adulți”.

Am plecat cu destule temeri și întrebări în bagaj, spre Turcia, la Academia Cekdev dar s-au risipit pe rând, încă de la aterizare: oameni minunați, deschiși la minte și la suflet, locuri încântătoare dragi ochiului.

Am petrecut o săptămână fabuloasă: am învățat lucruri despre echipă, încredere, lideri, comunicare, eficiență, motivare, implicare prin jocuțe edificatoare, prin lucrul în echipă, prin filmulețe - prezentări, prin exemple concrete din viețile personale și împărtășiri ale propriilor emoții, trăiri - totul în sesiuni interactive interesante, atractive.

Formatorii - adevărați profesioniști de la care am înțeles că nu există limite de vârstă pentru educația non - formală. Aceasta poate fi adaptată la orice grup de vârstă. Fiecare etapă de viață aduce oportunități de învățare și dezvoltare personală, dezvoltare ce vine din mai

multe direcții: încredere în sine pe care începi să ți-o construiești, relații strânse pe care le trasezi cu persoane din alte țări, competențe comunicaționale, lingvistice, interculturale, care aduc avantaje nete în viața profesională, motivația de implicare în diverse activități pentru comunitatea din care faci parte.

Am plecat cu temeri și ne-am întors formați și dornici de a mai participa la astfel de proiecte.

Erasmus + este ceva ce trebuie încercat pentru că reprezintă o frumoasă provocare: te scoate din zona ta de confort, te învață să depășești bariere de orice fel - culturale, sociale, economice, te ajută să-ți cultivi continuu cunoștințele și abilitățile.

Experiența Erasmus nu este despre cât de mulți oameni cunoști, nu este despre călătorii sau locuri, nici despre marea descoperire de SINE, ci despre lucrurile pe care nu o să le mai iei de-a gata și despre constatarea asemănării în diferențele noastre.

Adică acolo, departe de casă și familie am realizat că, deși suntem atât de diferiți, totuși ne asemănăm așa de tare.

Am râs împreună, am plâns laolaltă, nu ne-a fost nici teamă nici rușine să ne descoperim sentimentele, trăirile, sufletele, deși ne știam atât de puțin.

Și DA! Credem mai mult în TREBUIE, în NOI, în PRIETENII vechi și noi, în LUMEA din jurul nostru.

Și despre asta este provocarea Erasmus.

Iar impactul a întrecut orice așteptări, drept dovadă că educația stă la baza oricărei societăți bine dezvoltate. Apropierea culturilor internaționale, învățarea relaxată, experimentarea proprie, suportul acordat persoanelor dezavantajate sunt piloni de bază pentru o schimbare pozitivă în lume.

Suntem mândri și bucuroși că putem participa și noi, bibliotecarii la această schimbare!

Credeți în voi oameni frumoși!

Claudia Chebac și *Cristina Papoe*

Biblioteca Judeţeană
„I.H. Rădulescu” Dâmboviţa

Bucuria primăverii și magia copilăriei – momente speciale la Biblioteca Județeană Dâmbovița

La începutul primăverii, Biblioteca Județeană Dâmbovița – Filiala pentru copii a devenit un adevărat cămin al bucuriei, creativității și descoperirii. Prin ateliere tematice, lecturi captivante și evenimente culturale, am celebrat frumusețea primelor zile calde ale anului, oferind copiilor și familiilor lor momente de neuitat.

Ateliere pline de iubire și recunoștință. Unul dintre cele mai emoționante ateliere a fost „*De ziua ta, mămico!*”, organizat în colaborare cu prichindeii Grădiniței cu Program Prelungit nr. 13 din Târgoviște. Cu entuziasm și dragoste, copiii au creat felicitări pentru mamele lor, punându-și sufletul în fiecare desen. Lectura cărților „*Matei o iubește pe mami!*”, „*Mami, te iubesc!*” și „*Te*

iubesc, orice-ai face!" a fost o călătorie în lumea inocenței, unde cei mici au învățat despre empatie, iubire necondiționată și puterea gesturilor simple, dar pline de sens.

Evenimentul „*Pentru tine, mamă dragă!*" a adus în prim-plan recunoștința față de cele mai dragi ființe. Preșcolarii de la Grădinița „Prichindel" din Pucioasa au oferit un moment liric emoționant, recitând versuri dedicate mamelor și bunicilor. Pentru efortul lor, copiii au fost recompensați cu diplome și surprize dulci, iar mămicile au primit mici simboluri ale prețuirii din partea dascălilor.

Arta și creativitatea și-au găsit și ele locul în programul activităților, prin prima expoziție de pictură a Irinei Dobrotă, o tânără artistă de doar 10 ani. Lucrările sale pline de culoare și sensibilitate au transformat biblioteca într-un spațiu al visării, iar momentul muzical oferit de elevele Școlii de Arte „Ana Maria Gheorghe" a adăugat un plus de emoție evenimentului.

Lectura și magia poveștilor au continuat cu activitatea „*Vizită în Căsuța Poveștilor*", unde elevii clasei pregătitoare de la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino" din Târgoviște au descoperit frumusețea lecturii prin povestea „*Băiețelul cu aripa de fluture*". Fascinați de aventurile personajului principal, copiii au transpus povestea în desene pline de imaginație și creativitate, demonstrând că lectura poate fi o călătorie fascinantă.

Teatrul – o fereastră spre lumea artistică. Biblioteca a găzduit un nou eveniment dedicat teatrului: „*Teatru și noi*", organizat în parteneriat cu Școala Gimnazială Viișoara. Elevii au avut ocazia să confecționeze măști, să descopere fabulele și să interpreteze scenete inspirate de dramaturgul Matei Vișniec, dezvoltându-și astfel expresivitatea și pasiunea pentru lumea artistică.

Educație și siguranță în mediul digital. Educația și siguranța în mediul digital au fost, de asemenea, subiecte abordate în cadrul proiectului „*Sigur pentru copilul singur*", unde elevii de clasa a IX-a de la Liceul de Arte „Bălașa Doamna" au participat la o discuție interactivă despre recunoașterea știrilor false și pericolele din mediul online. Prin dialog și schimb de idei, tinerii au învățat importanța informării corecte și a gândirii critice.

Săptămâna Verde – un angajament pentru natura. Biblioteca se pregătește să găzduiască „Săptămâna Verde", o serie de activități educative despre protejarea mediului. Copiii vor putea participa la ateliere creative de afișe eco, jocuri interactive despre reciclare și activități menite să îi inspire să adopte un stil de viață mai prietenos cu natura.

Toate aceste activități demonstrează că biblioteca nu este doar un loc al cărților, ci un spațiu al descoperirii, creativității și bucuriei. Vă așteptăm cu drag să ne fiți alături în continuare, pentru a trăi împreună momente de neuitat!

Biblioteca Județeană Dâmbovița – Filiala pentru copii este locul unde primăvara și copilăria se întâlnesc, creând amintiri frumoase și inspirând viitorul. Vă invităm să descoperiți magia acestor momente și să vă alăturați nouă în această călătorie plină de culoare și emoție!

Florina-Ionela Rotaru
Biblioteca Judeţeană
„I. H. Rădulescu" Dâmboviţa

O sărbătoare a cuvintelor la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

În fiecare an, pe 15 februarie, sărbătorim Ziua Națională a Lecturii. Această zi este dedicată promovării lecturii și stimulării interesului publicului față de cărți. Este o zi în care se încurajează lectura ca activitate culturală esențială, un prilej de a celebra puterea cuvintelor și impactul lor asupra dezvoltării umane. Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a ales să marcheze această zi într-un mod inedit, adăugând la invitația către lectură și invitația de a iubi lectura și cărțile. Ziua Îndrăgostiților, sărbătorită pe 14 februarie, a fost prelungită și completată cu un nou sens. Astfel, activitatea intitulată „Dragostea în cuvinte” a reunit două teme importante: iubirea în sensul său romantic și profund, dar și iubirea pentru lectură, în cadrul unui eveniment cultural unic.

Într-o eră digitală în care lectura găseşte din ce în ce mai puțin timp în cotidianul omului modern, Ziua Națională a Lecturii este un prilej de a le reaminti oamenilor importanța cărților ca vehicule ale emoțiilor și gândurilor.

Activitatea organizată de bibliotecă a adus împreună iubitorii de literatură, elevi, profesori și specialiști din domeniu, pentru a celebra una dintre cele mai frumoase forme de iubire: dragostea pentru lectură. Evenimentul a fost un prilej de a explora diverse perspective asupra iubirii, transmise prin paginile unor romane celebre și a fost completat de momente artistice deosebite, care au adus un plus de farmec și sensibilitate. Iubirea este un sentiment universal, dar este și o temă centrală în multe opere literare.

Evenimentul a debutat cu o serie de lecturi publice din romane celebre, fiecare lectură fiind

însoțită de o prezentare detaliată a operei și autorului:

Managerul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, Agnes Erich, a adus în fața publicului povestea captivantă a lui Zavaidoc. „*Zavaidoc în anul iubirii*” este un roman al Doinei Ruști, care îmbină realitatea cu fantezia și explorează teme legate de iubire, identitate și destin. Este un roman care îmbină tradițiile românești cu o poveste de dragoste în contexte dramatice și misterioase.

Alexandru Ștefănescu, coordonator al serviciului relații cu publicul în cadrul Bibliotecii Județene Dâmbovița, a realizat o prezentare a romanului istoric „*Doamna și licornul*” de Tracy Chevalier. Cartea dezvăluie complexitatea iubirii în contextul Europei medievale și are la bază scenele redate de celebrele tapiserii înfățișând licornul și care constituie unele dintre cele mai importante opere de artă din Evul Mediu european.

Maia Anton, elevă la Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, ne-a oferit o lectură a unor fragmente din romanul emblematic al literaturii engleze „*La răscruce de vânturi*” de Emily Brontë - o poveste de dragoste profundă și tragică dintre două personaje complexe - Heathcliff și Catherine Earnshaw.

Georgiana Badea, elevă la același colegiu târgoviștean, a citit și a prezentat pasaje din romanul „*Mai presus de el”*, scris de Dama de Treflă. Lucrarea explorează iubirea, speranța, regăsirea.

Cele două liceene au participat la eveniment alături de profesoara lor de limba română, doamna Victoria Vârtopeanu, care le-a îndrumat și le-a încurajat să prezinte cărțile în fața publicului prezent la bibliotecă.

Mirela Bivolaru, profesoară de limba română la Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” din Târgoviște a expus cu sensibilitate tema introspectivă a romanului Irinei Binder „A*m scris o carte despre noi*”, care abordează iubirea într-un mod profund și personal, devenind o reflecție asupra relațiilor moderne, o altfel de poveste de iubire.

Autoarea și ilustratoarea de cărți pentru copii, Veronica Iani, a prezentat „*Fata cu miros de busuioc*” de Ion Moraru, o poveste lirică și emoționantă despre dragoste, tradiție și identitate, în care autorul surprinde cu subtilitate relațiile interumane și legătura profundă dintre trecutul istoric al Basarabiei și prezentul personajelor sale.

Tot scriitoarea Veronica Iani a realizat un joc în care participanții au avut ocazia să se distreze într-un mod inedit. Jocul a presupus realizarea a două tipuri de bilețele: unul pe care erau scrise texte sau citate din cărți și altul care indica stilul în care acele texte trebuiau citite. De exemplu, cineva putea să citească un citat ca un actor dramatic, ca un pizzar italian sau ca un comentator sportiv. Cele două tipuri de bilețele erau așezate în boluri separate, iar participanții aveau de extras câte un bilet din fiecare bol, pentru a combina textul cu stilul ales. Au fost create momente amuzante, demonstrând încă o dată cât de mult poate să aducă literatura și cuvintele împreună, într-un joc plin de creativitate și umor.

În cadrul evenimentului au avut loc și alte momente deosebite:

Sceneta „Floarea și Gheorghe intelectuali”, interpretată de Trupa de Teatru Nr. 1 a Liceului Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” din Târgoviște, sub coordonarea doamnei bibliotecar Florentina Tița a fost o reprezentație comică și plină de umor despre iubire și relațiile între oameni.

Două momente muzicale susținute de Rebeca Ioana Popescu și Otilia Preda, eleve ale Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște. Ele au încântat publicul și au completat atmosfera de sărbătoare cu o notă de sensibilitate și rafinament.

Expoziția de carte de dragoste. Biblioteca a adresat publicului o invitație la lectură prezentând lucrări din colecțiile secției ce explorează teme de iubire și relații. Selecția lucrărilor a fost realizată cu multă dedicare de doamnele bibliotecare Ancuța Radu, Alina Cojanu și Liliana Nedelcu de la Secția Împrumut Adulți a bibliotecii.

După evenimentul „Dragostea în cuvinte” a urmat vernisajul expoziției de pictură în acrilic „Culoare din lumină”, unde au fost expuse lucrări ale pictoriței Laura Marcu Simionovici și ale fiicei sale, Anastasia. În lucrările expuse, artistele au transpus vizual tema iubirii de frumos, de natură prin culoare și lumină, adăugând o dimensiune estetică manifestării culturale.

Întregul eveniment a fost susținut de parteneri importanți care au contribuit la succesul activității. Printre aceștia s-au numărat: Televiziunea Columna, Chindia Media, Riposta pe Net și Librăriile DIALAR Târgoviște. Agenția Visul Miresei din Târgoviște și Ornamente de Grădină Dâmbovița au realizat decorul evenimentului, creând o atmosferă plină de eleganță și căldură.

„Dragostea în cuvinte” a fost un eveniment care a reunit literatura, arta și muzica pentru a celebra dragostea în toate formele sale.

De la lecturile publice până la momentele artistice și expozițiile organizate, fiecare secțiune a evenimentului a fost un omagiu adus nu doar Zilei Naționale a Lecturii, dar și puterii universale a cuvântului și a iubirii.

Organizând și găzduind această manifestare, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița continuă să fie un centru cultural activ care pune în valoare patrimoniul literar și care își deschide porțile și susține creativitatea și diversitatea culturală din județ.

Raluca Rusu
Biblioteca Judeţeană
„I. H. Rădulescu” Dâmboviţa

La ceas aniversar

În perioada 06-08 noiembrie 2024, comunitatea găeșteană și nu numai, au celebrat un moment istoric - împlinirea a 100 de ani de existență a Bibliotecii Orășenești „Aurel Iordache”.

Înființată la 21 noiembrie 1924 prin strădania lui Alexandru Năsturaș, președintele “Ligii pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor”, biblioteca publică găeșteană a trecut prin numeroase provocări și transformări. De la un modest spațiu de lectură, s-a transformat treptat într-un centru esențial al cunoașterii, un loc unde s-au format personalități marcante, unde gândirea critică și creativitatea au fost încurajate, dar și un spațiu al dialogului intercultural și al educației permanente.

Timp de trei zile, Biblioteca Orășenească „Aurel Iordache” a devenit un adevărat sanctuar al cunoașterii, reunind oficialități locale, personalități marcante din lumea literară, bibliotecari, profesori, elevi și iubitori de carte. Programul evenimentului a fost structurat astfel încât să reflecte bogăția și diversitatea culturală a instituției aniversate.

Printre momentele definitorii ale evenimentului s-au numărat:

– Consfătuirea metodică dedicată bibliotecarilor și specialiștilor în domeniul educației, în cadrul căreia s-au discutat direcțiile de dezvoltare și modernizare ale bibliotecii.

– Lansări și prezentări de carte, care au adus în prim-plan autori consacrați și noi voci literare.

– Întâlniri cu oameni de cultură, unde invitații au împărtășit din experiențele lor și au oferit perspective inedite asupra rolului bibliotecii în formarea cititorilor de toate vârstele.

– Momente artistice de excepție și reprezentații de teatru forum, care au oferit publicului emoții intense și ocazia de a reflecta asupra diverselor aspecte ale vieții culturale și sociale.

Evenimentele au fost îmbogățite de prezența unor scriitori remarcabili, care au captivat audiența cu discuții incitante și perspective inedite asupra creației literare. Printre aceștia s-au numărat: George Coandă Mihai Stan, Victor Petrescu, Cristina Onofre, Daniela Olguța Iordache, Jean Dumitrașcu, Dumitru Ungureanu, Bogdan Stoica, Ina Constantinescu. Acești autori nu doar că și-au prezentat operele, dar au deschis dialoguri sincere și inspiraționale cu publicul, lăsând o amprentă profundă asupra elevilor prezenți, poate insuflând viitoare cariere literare.

Printre cele mai emoționante momente ale aniversării s-a numărat și spectacolul artistic coordonat de prof. Mariana Luca Ștefănescu. Elevi talentați ai Liceului de Arte „Bălașa Doamna”, acompaniați de profesorii Camelia Bărbuță și George Rizea, au oferit un recital impresionant, demonstrând încă o dată că biblioteca este nu doar un loc al cărților, ci și un spațiu al manifestării artistice.

Ceremonia a fost onorată de prezența unor personalități marcante din administrația județeană și locală. Prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich, managerul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița și Grigore

Gheorghe, primarul Orașului Găești, au transmis mesaje de apreciere și susținere pentru misiunea bibliotecii. Aceste intervenții au reafirmat importanța bibliotecii în comunitate și necesitatea de a continua să investim în educație și cultură.

Împlinirea a 100 de ani de existență a Bibliotecii Orășenești „Aurel Iordache” Găești este un prilej de bucurie și recunoștință față de toți cei care, de-a lungul timpului, au contribuit la dezvoltarea acestei instituții. Evenimentul aniversar a demonstrat că biblioteca nu este doar un loc unde se păstrează cărți, ci un spațiu viu, dinamic, unde cultura și educația se împletesc armonios pentru a modela viitoarele generații.

Privind spre viitor, rămâne datoria noastră să păstrăm și să îmbogățim moștenirea acestei instituții, astfel încât să continue să fie un far al cunoașterii pentru comunitatea găeșteană și pentru toți cei care îi trec pragul.

Valentina Tufescu
Biblioteca Orășenească
„Aurel Iordache” Găești

Zilele Județului Dâmbovița, prilej de promovare a valorilor culturale locale

„Veșnicia s-a născut la sat.” (Lucian Blaga)

„Istoria reprezintă întâia Carte a unui popor”, astfel, fiecare început de iunie, de 3 ani de zile, constituie prilej de sărbătoare pentru comunitatea dâmbovițeană care participă cu bucurie la manifestările culturale închinate *Zilelor Județului Dâmbovița*.

Cu această ocazie, bibliotecile publice îmbracă sfânta ie românească și își aduc obolul la reușita acestui eveniment prin *Maratonul tradițiilor populare*, inițiat de Biblioteca Județeană *„Ion Heliade Rădulescu”*.

Vatră de cultură și tradiții, Fieniul, atestat documentar la 14 iulie 1532, și-a pus amprenta an de an, prin Biblioteca Orășenească *„Mircea Popescu”*, reușind să aducă pe scenă valori locale care să anime publicul.

Astfel, la prima ediție, în 2022, de *Ziua Eroilor*, când s-au împlinit *510 ani de atestare documentară a Județului Dâmbovița*, în Piața Tricolorului au răsunat *„Român voi fi mereu”* și alte cântece patriotice interpretate de micuța fieneză Calea Selena Maria și de Grupul Vocal *„Allegrino”*, al Școlii Gimnaziale *„Diaconu Coresi”*, dirijat de părintele profesor Plesa Octavian.

În anul 2023, la Muzeul de Istorie, am pus accentul pe cântul popular prin tinerele artiste: Calea Selena Maria, Chițu Alessia Elena si Udilă Antonia, iar în 2024, la sediul Bibliotecii Județene, prin intermediul *„Șezătorii Fieniului”*, am dat glas legendelor locale și am redat atmosfera șezătorilor de altădată, cu ajutorul echipei formate din: prof. Dumitru Maria, prof. Mirabela Calmiciuc, scriitor Dumitriu Mihaela Roxana, voluntar Mihaela Andreea Nițu, bibliotecar Maria Avrămescu, prescolar Cristian Ephraim Nițu și eleva Ludmila Grecu.

A fost un bun prilej de a-i aduce un omagiu regretatului etnolog dâmbovițean, Ion Bratu, cel care a ostenit la apariția *„Monografiei Orașului Fieni: 1532-2002”*, prin capitolul *„Folclor literar din zona orașului Fieni”*, din care redau aceste cuvinte testament:

„Să ne întoarcem cu fața spre satul nostru românesc, să-l preţuim, să-l înfrumusețăm cu construcții pe măsura tradiţiilor locale, să fim cu toții frumoşi la suflet şi credincioși precum înaintaşii noştri, să continuăm tradiţiile, datinile şi obiceiurile locale, să nu uităm cântecele, dansurile, proverbele, ghicitorile şi poveştile lor, pentru a ne păstra identitatea şi specificul naţional, să fim prin toate acestea Români!”

„Fără Tradiție nu există Cultură! - Vasile Pârvan

La Mulți Ani, Dâmbovița!

Maria Avrămescu

Biblioteca Orășenească
„Mircea Popescu” Fieni

100 de ani de lectură la Dragodana (1924-2024)

În 2024, comuna Dragodana din Dâmbovița și-a celebrat cu mândrie biblioteca centenară, marcând o sută de ani de la înființarea acestei instituții de cultură locale. Biblioteca Comunală Dragodana, fondată în perioada interbelică, a traversat vremuri istorice și transformări majore, rămânând un far al cunoașterii pentru generații de săteni. De la începuturile sale modeste din 1924, când a fost înființată în contextul efervescenței culturale de după Primul Război Mondial și până la rolul modern pe care îl are astăzi, biblioteca reprezintă o punte peste timp care leagă trecutul, prezentul și viitorul comunității. Centenarul bibliotecii a prilejuit rememorarea istoriei sale bogate, evidențierea importanței pe care o are pentru locuitorii comunei și organizarea unor evenimente festive menite să onoreze acest reper cultural.

Istoricul Bibliotecii din Dragodana

Fondată în anul 1924, Biblioteca Comunală Dragodana a luat naștere într-o perioadă în care în România rurală se puneau bazele instituțiilor culturale locale. În același an, la Dragodana era dezvelit și Monumentul Eroilor din Primul Război Mondial, semn al prețuirii istoriei și sacrificiilor înaintașilor – un context în care și biblioteca s-a constituit ca un așezământ al educației și memoriei colective. La început, biblioteca a funcționat în spații modeste, găzduită rând pe rând fie în căminul cultural al satului, fie în localul școlii, în funcție de posibilitățile vremii. Cu timpul, odată cu creșterea colecției de cărți și a numărului de cititori, s-a simțit nevoia extinderii accesului la servicii de bibliotecă și în satele aparținătoare. Astfel, pentru o perioadă a existat chiar și o filială în satul Picior de Munte, cel mai populat din comună, tocmai pentru a deservi mai bine comunitatea locală.

Ca multe instituții rurale, biblioteca Dragodana a trecut și prin vremuri dificile. În a doua jumătate a secolului XX și începutul anilor 2000, schimbările sociale și lipsa investițiilor au afectat infrastructura bibliotecii. Filiala din Picior de Munte a fost desființată la un moment dat, iar biblioteca centrală a fost nevoită să funcționeze o perioadă într-o simplă baracă, un spațiu impropriu pentru cărți și cititori. Cu toate acestea, dragodănenii iubitori de carte și bibliotecarii dedicați nu au renunțat. În anii 2010,

Defilare militară – Garnizoana Târgoviște, cu ocazia Centenarului Bibliotecii Comunale Dragodana și a Monumentului Eroilor din satul Dragodana

situația a început să se îmbunătățească: biblioteca a primit un spațiu mai adecvat, mutându-se într-o încăpere din vechiul sediu al primăriei, iar ulterior i s-a alocat încă o sală, destinată noilor dotări digitale. Această relocare a marcat un nou început, oferind bibliotecii un cămin stabil și condiții mai bune pentru păstrarea volumelor și desfășurarea activităților.

Un moment definitoriu în istoria recentă a fost includerea Bibliotecii Dragodana în Programul Național Biblionet – lumea în biblioteca mea, o inițiativă derulată la nivel național cu sprijin internațional pentru informatizarea bibliotecilor publice. În octombrie 2010, biblioteca din Dragodana a inaugurat un centru modern cu calculatoare conectate la internet, oferind gratuit publicului acces la lumea digital.

Astăzi, la ceas aniversar, Biblioteca Comunală Dragodana adăpostește mii de volume pe rafturile sale și continuă să se dezvolte. De la cărți vechi și monografii locale, păstrate cu grijă ca mărturii ale identității satelor, până la literatură contemporană. Spațiul ce găzduiește biblioteca a fost renovat de administrația publică locală condusă de primarul Gheorghe SANDU, iar oferta bibliotecii s-a diversificat pentru a răspunde nevoilor unui public tot mai variat

Importanța bibliotecii pentru comunitate

Timp de un secol, biblioteca din Dragodana a fost inima vieții culturale a comunei. Importanța sa pentru comunitate este greu de supraestimat – generații întregi de copii au învățat să iubească lectura răsfoind primele cărți aici, tinerii și-au lărgit orizonturile documentându-se pentru școală, iar adulții și vârstnicii au găsit în paginile cărților alinare, inspirație sau cunoștințe practice. Într-o localitate rurală cu aproximativ 7.000 de locuitori, biblioteca a reprezentat adesea singura poartă de acces la informație din afara școlii, un loc unde oricine, de la elevi la fermieri, putea găsi răspunsuri și se putea conecta cu lumea largă.

Pe lângă susținerea educației, biblioteca are și o valență socială și culturală puternică. A fost mereu un spațiu de întâlnire – aici s-au desfășurat de-a lungul anilor cercuri de lectură, ore de povestit pentru preșcolari, vizionări de documentare sau simple discuții între iubitorii de carte. În paginile registrelor sale de împrumut se regăsesc numele multor familii din comună, semn că obiceiul lecturii s-a transmis din generație în generație cu ajutorul bibliotecii. Mulți

Elevi ai Liceului de Arte „Bălășa Doamna” pictează pereții viitorului centru pentru copii din Străoști, într-un parteneriat comunitar inițiat de Biblioteca Dragodana în 2021

localnici își amintesc poate cu nostalgie de biblioteca din copilărie, unde descopereau basmele ori romanele preferate. Pentru vârstnici, biblioteca a fost un loc unde puteau citi ziarul sau revistele, menținându-se informați și activi intelectual. Memoria comunității trece și ea pragul acestei instituții – de-a lungul timpului, biblioteca a colecționat monografii, arhive locale și mărturii ale istoriei Dragodanei, devenind un depozitar al identității locale.

Importanța bibliotecii s-a făcut simțită și dincolo de pereții săi, prin inițiative care au animat viața cultural-artistică a satelor. Un exemplu elocvent este parteneriatul de artă derulat în 2021, când Biblioteca Dragodana, a invitat elevii Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște să înfrumusețeze o clădire publică din comună. Tineri artiști, îndrumați de profesorii lor, au pictat pereții fostei școli din satul Străoști cu siluete colorate și motive vesele, transformând-o într-un spațiu primitor pentru viitorul centru de activități pentru copii. Acest proiect creativ – un veritabil cadou artistic oferit comunității – a demonstrat încă o dată puterea bibliotecii de a fi un catalizator al

energiei pozitive locale. Sub coordonarea bibliotecii, cultura a ieșit la propriu în stradă, iar copiii din comună au putut vedea cum arta și lecturile prind viață chiar pe zidurile satului lor. În anul 2023 sediul primăriei a fost înfrumusețat, parteneriatul dintre instituții fiind din nou valorificat.

Nu în ultimul rând, biblioteca a avut un rol crucial în facilitarea accesului la informații practice pentru cetățeni. În era pre-internet, cărțile de la bibliotecă despre agricultură, sănătate ori meserii erau surse prețioase de cunoștințe pentru localnici. Astăzi, odată cu existența internetului în bibliotecă, aceasta a devenit și un centru de informare publică: localnicii pot veni să caute informații online, să își redacteze documente, să acceseze servicii electronice guvernamentale sau pur și simplu să comunice cu cei dragi plecați în alte zone.

Centenarul din 2024 – evenimente și celebrarea unui secol de existență

Aniversarea a 100 de ani de la înființarea bibliotecii Dragodana a fost un moment de sărbătoare pentru întreaga comună. Pe parcursul anului 2024, autoritățile locale, împreună cu biblioteca și partenerii săi, au organizat o serie de manifestări dedicate Centenarului, menite să onoreze trecutul și să implice publicul în jurul cărții și culturii. Programul evenimentelor a fost conceput astfel încât să fie atractiv atât pentru publicul local, cât și pentru vizitatori sau iubitori de cultură din afara comunei, punând în lumină specificul și realizările bibliotecii de-a lungul timpului.

Un secol de bibliotecă – trecut, prezent și viitor

Centenarul Bibliotecii din Dragodana a fost mai mult decât o comemorare a trecutului – a fost o reafirmare a angajamentului comunității față de educație, cultură și solidaritate. Privind retrospectiv, vedem cum o idee născută acum 100 de ani – aceea de a aduce cărțile și cunoașterea mai aproape de oamenii simpli ai satului – a prins rădăcini adânci și a dat roade bogate. Biblioteca a supraviețuit vicisitudinilor istoriei, a evoluat și și-a diversificat misiunea, rămânând mereu aproape de sufletul comunității. Importanța sa pentru localnici transpare în fiecare poveste spusă de cei care i -au trecut pragul: tineri care au urmat cariere strălucite inspirându-se din lecturile copilăriei, agricultori care au aplicat metode învățate din cărți, profesori care și-au pregătit lecțiile cu materialele găsite aici, sau pur și simplu oameni care au găsit în sala de lectură un loc liniștit și primitor.

Celebrând acest centenar, Dragodana transmite un mesaj puternic și către alte comunități: acela că investiția în cultură și educație este una pe termen lung, care poate defini identitatea unui loc**.** Faptul că biblioteca sătească a atins venerabila vârstă de 100 de ani arată reziliența valorilor culturale chiar și în comunitățile mici. Exemplul Dragodanei se înscrie într-un context mai larg, al mișcării de întemeiere a bibliotecilor publice rurale în România începutului de secol XX, multe dintre acestea ajungând astăzi la centenar

Pentru viitor, biblioteca din Dragodana își propune să rămână la fel de relevantă ca și până acum. Planurile includ atragerea de fonduri pentru îmbogățirea colecțiilor. Așa cum spunea un elev din comună în eseul său dedicat bibliotecii centenare: *„Dacă o bibliotecă mică de la sat a putut rezista 100 de ani, atunci cu siguranță va mai rezista încă 100, atâta timp cât vor exista oameni care să îi calce pragul și să creadă în puterea cărților.”*

Biblioteca Dragodana – la 100 de ani – se prezintă așadar nu ca un muzeu prăfuit, ci ca un organism viu, înrădăcinat în trecut și orientat spre viitor. Centenarul său a fost o sărbătoare a întregii comunități, un moment de mândrie locală și de reflecție asupra drumului parcurs. În același timp, a oferit un imbold pentru generațiile tinere de a prețui acest tezaur și de a-l duce mai departe. Într-o lume aflată în permanentă schimbare, povestea bibliotecii din Dragodana arată cum tradiția și inovația pot coexista fericit.

Mihaela Andreiu

Biblioteca Comunală Dragodana

PATRIMONIU

Târgoviște: centru unionist în epoca Unirii Principatelor Române

Cetate a culturii și civilizației românești, primul centru tipografic din sud-estul Europei și reședința marilor domnitori din Evul mediu, Târgoviște intrase, după domnia lui Constantin Brâncoveanu, într-o perioadă de lentă decădere.

Domnii fanarioți și-au lichidat treptat proprietățile deținute în oraș și împrejurimi, iar zidurile vechii curți voievodale au fost dărâmate și ansamblul domnesc lăsat în ruină.

Odată cu aplicarea Regulamentului Organic (1831), administrația locală intră în faza ei modernă[1]. Se înființau sfaturile orășenești, sau "maghistraturile", ca organe de conducere a localităţilor ai căror membri erau aleşi de către deputații de mahala (27 în cazul Târgovişte). Oraşul a fost împărțit în următoarele mahalale: Sfântul Gheorghe, Lemnului, Târgului, Tabaci, Mitropolia, Sfântul Nicolae, Stelea, Sârbi, Sfântul Constantin şi Târgul de Afară.

Cu doar o parte dintre deputaţii alegători prezenţi (majoritatea părăsiseră localitatea din cauza epidemiei de holeră), alegerile l-au desemnat ca prezident al Sfatului Orăşenesc pe logofătul Nicolae Andronescu, unul dintre conducătorii târgoviștenilor în lupta de redobândirea a moșiei orașului, acaparată de domnitorul Alexandru Suţu în 1821.

Slaba activitate administrativă și neregulile constatate la Târgovişte, au provocat reacția administrației militare rusești, care porunceşte Ocârmuirii judeţului Dâmboviţa să organizeze noi alegeri. În iunie 1832 cei 27 de deputaţi, convocaţi de urgenţă, îl aleg prezident pe Ioan Tolea.

Iniţial personalul Sfatului a fost extrem de redus, membrilor aleşi (un prezident, patru membri şi un casier), adăugându-li-se un scriitor, doi dorobanţi şi doi sacagii, în 1833. În 1859 el funcţiona într-o schemă mult extinsă, din cauza numeroaselor nevoi administrative, fiind angajaţi un secretar, un ajutor de secretar, un scriitor, doi cinovnici, un camerist, un arhitect, un îngrijitor la grădina publică, căpitanii de la cele cinci bariere ale oraşului şi ajutoarele lor.

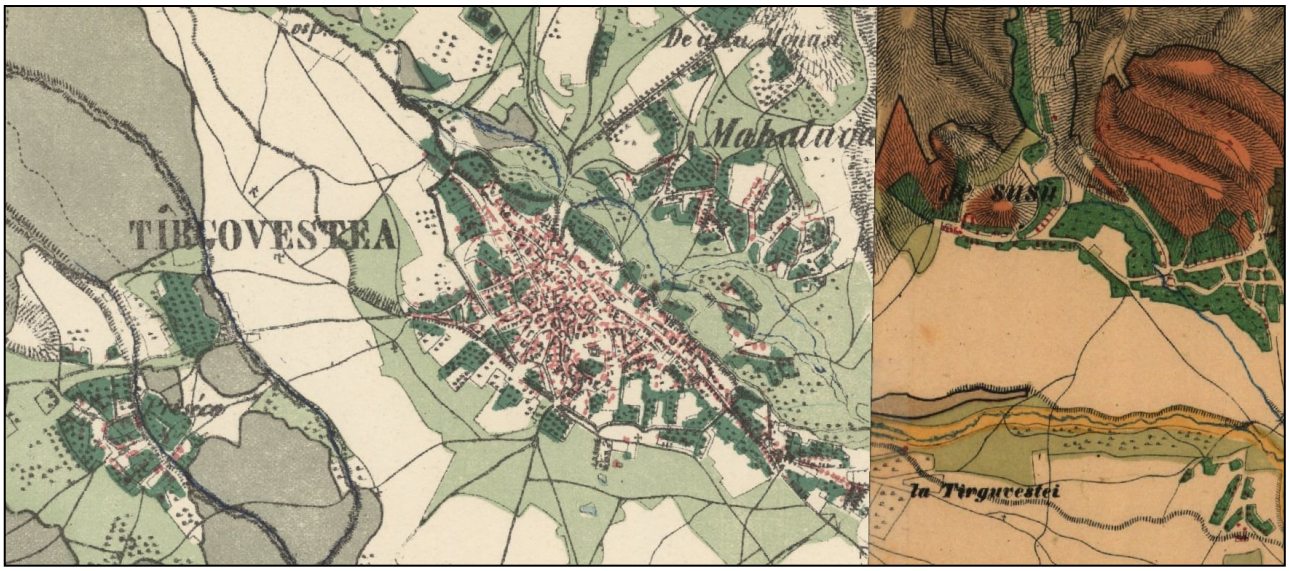

Harta Szathmari (1864)

Sfatul Orăşenesc (numit din 1857 Municipalitate) nu a funcţionat într-un spaţiu propriu, utilizând câteva încăperi închiriate, în majoritatea timpului în casele lui Nicu Vlădescu şi ale lui Iancu Petrescu, din centrul oraşului.

Problema construirii unui palat administrativ este pusă pentru prima dată în 1855, când se fac demersuri, fără rezultat, de a se construi un sediu, împreună cu poliţia oraşului, pe un teren situat în apropierea Turnului Chindia.

Sfatul orăşenesc s-a preocupat mai mult de sistematizarea oraşului, de pietruirea şi lărgirea uliţelor, de stingerea incendiilor şi a impus acoperirea caselor numai cu şindrilă şi olane. S-a iniţiat construirea „*Podului cel Mare*" peste râul Ialomiţa (1838-1840), s-au înfiinţat noi cişmele şi a început amenajarea grădinii publice de la capătul podului Mihai Bravul, precum şi construcţia închisorii (1846). Târgul din Afară a fost mutat în interiorul oraşului, pe terenul Târgului din Lăuntru, fiind numit în epocă „*piaţa nouă"* (1846).

Emanoil Florescu

Oraşul reintră în circuitul vieţii culturale româneşti graţie a trei nume mari ale literaturii: Vasile Cârlova – primul poet modern din literatura noastră, care elogiază „*Ruinurile Târgovişte*i" (1828), poetul şi fabulistul Grigore Alexandrescu şi Ion Heliade Rădulescu – cea mai importantă personalitate a culturii române din perioada prepaşoptistă şi primul preşedinte al Academiei Române - ultimii doi fiind născuţi la Târgovişte.

Deşi şcoli particulare funcţionau încă din 1741, pe lângă Mitropolie şi biserici, înfiinţarea unei şcoli publice datează abia din 1833. Activitatea ei fiind meritorie graţie eforturilor profesorului Mihalache Drăghiceanu, iniţiatorul primei biblioteci orăşeneşti (1840).

Lucrări de refacere a diverselor edificii au fost demarate în urma vizitelor făcute de domnii ţării, dar oraşul suferă din nou în timpul revoluţiei de la 1848, când este pentru scurt timp refugiul guvernului provizoriu (iunie – iulie 1848), apoi comandament al trupelor de intervenţie.

După retragerea trupelor ruse, staţionate în oraş din 1848 până în 1851, principele Barbu Ştirbei (1849-1853, 1854-1856), cu prilejul vizitei din 23 iulie 1851, s-a străduit să găsească soluţii pentru dinamizarea vieţii economice: a înfiinţat trei bâlciuri noi, a făcut demersuri pentru deschiderea unui nou drum spre Braşov şi a dispus întocmirea unei noi hotărnicii a moşiei oraşului. Au continuat reparaţiile la Turnul Chindiei, au început lucrări la biserica Sfânta Vineri din incinta Curţii Domneşti (1852).

În zona de sud-est a oraşului s-au stabilit mai multe familii de bulgari (cartierul Sârbi), care construiau o nouă biserică (1854). S-au făcut eforturi pentru delimitarea străzilor şi numerotarea caselor şi s-au redeschis cursurile Şcolii Normale (1855). În mai multe rânduri, târgoviştenii au solicitat ca oraşul să fie cuprins în traseul proiectelor liniei ferate, așa cum s-a întâmplat și în timpul vizitei făcute de caimacamul Alexandru Ghica în 1857.

Important centru unionist, Târgoviște a cunoscut tumultul luptei politice, sub coordonarea comitetului Central al Unirii de la București. Pentru consultarea voinței românilor, atât în Țara Românească, cât și în Moldova urmau să fie alese Adunări ad-hoc, constituite din reprezentanții tuturor județelor. În listele electorale pentru Adunări figurau 25 de proprietari de case din Târgoviște, printre care și Ion Alexandrescu, fratele poetului Grigore Alexandrescu - care nu reușise să fie înscris pe lista proprietarilor de moșii din județ[2].

În perioada pregătirilor pentru alegeri, orașul a fost vizitat de reprezentanții marilor puteri în Comisia de Informare de la București. Primul sosit, în aprilie 1857, a fost reprezentantul Marii Britanii, Henry Litton Bulwer – diplomat și politician liberal, fratele celebrului scriitor Edward Bulwer-Lytton. Diplomatul britanic a fost întâmpinat călduros la bariera poștei de deputații de mahalale și numeroși orășeni. În septembrie același an, era rândul reprezentantului Franței, Charles Angelique baron de Talleyrand Perigord, să fie întâmpinat de târgovișteni, în frunte cu marele moșier Sache Poroineanu, prezidentul municipalității.

Poroineanu a ținut să-l informeze pe nepotul marelui Talleyrand că Târgoviștea fusese reședința domnilor Valahiei.

Tot în septembrie 1857, reprezentantul Sardiniei, cavalerul Raffaello Bensi, a venit la Târgoviște și a ținut să vadă mormântul lui Mihai Viteazul de la Mănăstirea Dealu, al cărui efort unificator îl compara cu cel făcut de regele său, Vittorio Emanuele.

Alegerile pentru adunarea electivă Țării Românești, cea care trebuia să aleagă viitorul domn, desfășurate în ianuarie 1859, i-au desemnat pe colonelul Ioan Emanoil Florescu, din partea districtului, și maiorul Lăzureanu, din partea orașului Târgoviște.

Charles Talleyrand

Alegerea ca domn a lui Alexandru I. Cuza (1859-1866) a fost primită cu simpatie şi entuziasm. Cu prilejul vizitei domnitorului, la 17-18 iunie 1859, orăşenii au împodobit gardurile cu scoarţe şi macaturi, aşternând şi covoare de flori pe uliţă. Domnul a poposit la Mănăstirea Dealu şi la Curtea Domnească şi, impresionat de primirea făcută, a dăruit locuitorilor nevoiaşi suma de 1500 de lei. Urmarea imediată a vizitei a fost alocarea de către Departamentul Cultelor şi Instrucţiunilor (condus la acel moment de poetul târgovişte an Grigore Alexandrescu) a importantei sume de 5000 de lei pentru refacerea clopotniţei de la intrarea în Curtea Domnească.

În acelaşi an, cunoscutul om politic Vasile Boierescu nota într-un memorial de călătorie: „*Acest oraş este aşezat în poziţiune acea mai avantagioasă. Pus între două râuri, Dâmboviţa şi Ialomiţa, având la spate dealurile cele mai pitoreşti şi împresurat de câmpiile cele mai roditoare, acest oraş uneşte, pe lângă avantagele abundenţii, şi pe cele strategice.*

Târgovişte a este avută în antichităţi şi în suveniruri istorice. Dar cu cât mărimea sa cea veche a fost splendidă, cu atât starea sa actuală aduce tristeţe şi inspiră pe poeţi a plânge. Pământul e foarte roditor; între altele, se află la marginea Ialomiţei, lângă oraş, chiar cărbuni de pământ în suprafaţa nisipului; poziţiunea topografică e minunată; clima sănătoasă; caracterul locuitorilor vesel şi ospătar. Dar lipseşte comerciul, lipseşte industria, lipseşte activitatea, lipseşte adică miezele cari animează un oraş şi-l face a prospera… Locuitorii vechii capitale a României strigă demult ca să li se deschiză meziile de comunicare, căci stau închişi şi nu pot lucra."[3]

Promulgarea legii de organizare administrativă din 31 martie 1864 de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza, a dus la noi modificări în structura conducerii oraşului. Târgovişte a devenea o comună urbană, condusă de un consiliu comunal (compus din 11 consilieri) ales o dată la patru ani, în fruntea căruia se afla primarul, ales dintre consilieri, ajutat de doi ajutori de primar. Primul primar al oraşului a fost ales Gheorghe Ludescu (iulie 1864), cel care fusese şi ultimul prezident al Sfatului Orăşenesc, persoană fără studii superioare, dar cu o bogată experienţă în administraţie.

Reparațiile efectuate la bisericile Geartoglu, Sfântul Ionică (1860), sau cele de la Târgul de săptămână erau insuficiente. Înființarea unui externat de fete, susţinut de Aşezămintele Brâncoveneşti, (1860) a reprezentat un suflu nou. Spitalul începea să funcţioneze în casele donate de Nicolae Băleanu (1860). La 2 august 1865, s-a pus piatra fundamentală la Arsenalul Armatei, unitate reprezentativă pentru Târgovişte, cu rol important în dezvoltarea orașului - rezultatul inițiativei colonelului Ioan Emanoil Florescu, devenit, între timp, primul șef al Statului Major General al Armatei Române.

La 5 septembrie 1865 se terminau lucrările de construcţie a *„Şcolii Domneşti"* (actuala Şcoală Populară de Artă), prima clădire publică cu destinaţie specială, care deschidea o nouă concepţie arhitecturală. *Iniţiativa construirii noului local a aparţinut lui Mihail Petrescu, cel care a reuşit să mobilizeze obştea orăşenească şi să convingă în 1856 magistratul de necesitatea construcţiei. Fondurile au fost obţinute prin tăierea a 883 hectare de pădure de pe moşia oraşului, dar şi prin donaţiile substanţiale făcute sau strânse de către Ion Ghica, Mihail Petrescu şi Ioan Fusea.*

Proiectul noii şcoli a fost realizat de arhitectul oraşului Ploieşti, D. Varga, iar

licitaţia pentru construcţie a fost câştigată de Nicolae Gheorghiu, din acelaşi oraş. S-a executat şi amenajarea curţii şi împrejmuirea ei cu gard de fier, în 1865 aceasta fiind unica clădire din oraş de utilitate publică, special construită. Inspecţia făcută de revizorul şcolar în 1866 aprecia că „localul de şcoală este foarte mare şi nou clădit. Cu asemenea local, în această comună, se poate executa îndată şi pe deplin art. 31, care cere ca toţi băieţii, de la 8 până la 12 ani inclusiv, să meargă neapărat la şcoală." Şcoala primară de băieţi îşi desfăşura activitatea dimineaţa şi după-amiaza, după un orar tip, elaborat de minister, cu 24 de ore de curs pe săptămână.

Inițiativele luate în perioada domnului unirii vor fi continuate și sub prințul (din 1881 regele) Carol de Hohenzollern, domnie lungă în care Târgoviștea își conturează caracterul urban modern.

Tradiția celebrării momentului Unirii Principatelor Române a fost mereu vie în inimile târgoviștenilor, iar în ultimele decenii ștafeta a fost preluată de instituțiile de învățământ și de Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu" Dâmbovița.

În anul 2009, răspunzând unei inițiative a Colegiului Național „Ienăchiță Văcărescu" din Târgoviște, Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu" Dâmbovița a organizat prima ediție a concursul județean dedicat elevilor de liceu „24 ianuarie 1859 în conștiința românilor".

La momentul respectiv, manifestarea s-a dorit o alternativă la simpozioanele și conferințele de celebrare a „Micii Unirii", organizate în anii anteriori, alternativă mai antrenantă și mai atrăgătoare pentru tinerii utilizatori ai bibliotecii și pentru elevii liceelor dâmbovițene.

Concursul, beneficiind de sprijinul Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița, s-a bucurat de un real succes în rândurile elevilor și ale profesorilor de istorie, ajungând în prezent una dintre manifestările culturale de tradiție ale Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu" Dâmbovița, fiind inclusă anual în programul său de animație culturală. Formatul de concurs – o echipă alcătuită din câte trei elevi pentru fiecare instituție de învățământ de nivel liceal, ce răspunde la un set de întrebări tip grilă, alcătuite pe baza informației din manualele școlare (în formatul inițial) și din Tratatul de Istorie al Academiei Române (la edițiile recente) – a fost păstrat la toate edițiile.

An de an, în ciuda bibliografiei vaste, elevii s-au prezentat foarte bine, juriul având misiunea grea de a departaja câștigătorii, fiind necesare, uneori chiar și trei runde de întrebări suplimentare!

La ediția desfășurată în data de 23 ianuarie 2025, au participat un număr de 9 echipaje reprezentând Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino", Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu", Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu", Colegiul Național „Constantin Carabella", Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu", Colegiul Național „Vladimir Streinu" Găești, Liceul Tehnologic „Iordache Golescu" Găești, Liceul Teoretic „I.C. Vissarion" Titu, Colegiul Național „Nicolae Titulescu" Pucioasa.

Clasamentul în urma punctajului obținut, a fost următorul: Premiul I – Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino"; Premiul II – Colegiul Național „Constantin Carabella"; Premiul III – Colegiul Național „Vladimir Streinu" Găești; Mențiune – Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu" Târgoviște.

Dacă la edițiile din anii anteriori, câștigătorii primeau din partea bibliotecii un consistent pachet de cărți, începând cu anul 2014 aceeași instituție a reușit să le asigure premii substanțiale în bani fie din bugetul propriu, fie cu sprijinul Primăriei Municipiului Târgoviște.

În prezent, „*24 ianuarie 1859 în conștiința românilor*" este singurul concurs pe teme de istorie din Județul Dâmbovița care se bucură de o tradiție neîntreruptă.

Note

Pentru detalii v. Alexandru Ștefănescu, Mihai Oproiu, „Târgoviște-Florența valahă", în *Enciclopedia orașului Târgoviște*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2011, p.7-28

Pentru detalii v. Mihai Oproiu, Pârvan Dobrin, *Târgoviște: orașul și împrejurimile sale între 1821-1918*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2001, p.85-86.

Vasile Boerescu, *Din impresiunile unui călător prin țară*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2007.

Prof.dr. Alexandru Ștefănescu

Nenea Iancu Caragiale și domnul Unirii, Alexandru Ioan Cuza

Ion Luca Caragiale s-a născut la 30 ianuarie 1852 în satul Haimanale (astăzi I.L. Caragiale), județul Dâmbovița, care aparținea de Mănăstirea Mărgineni, fiind fiul lui Luca Șt. Caragiale și al brașovencei Ecaterina Caraboas (după anumiți biografi, aceasta se numea Catinca Muru și ar mai fi fost căsătorită, având o fetiță pe nume Elena, iar după spusele Alexandrinei Caragiale, soția marelui dramaturg, mama acestuia era născută Caraboas și era de origine greacă), care a ţinut să-și boteze fiul cu numele Ion, pentru că a venit pe lume în ziua sărbătorii Sfinţilor Trei Ierarhi.

Totuși, în privinţa datei nașterii lui Ion Luca Caragiale încă circulă și sunt lansate mai multe date: „*în noaptea de 29 spre 30 ianuarie*” sau „*în zorii zilei de 30 ianuarie*” (Șerban Cioculescu), bazate pe amintirile lui Caragiale. Dar iată cum prezintă criticul Șerban Cioculescu această saga legată de data nașterii lui Caragiale: „*Era iarnă, într-adevăr, poate cea mai aspră iarnă, după blândul climat local, în noaptea de 29-30 ianuarie 1852, și pruncul a văzut lumina zilei în zori. Tatăl, în ziua botezului, a dat ca zi de naștere 1 februarie, desigur nu din rea-credinţă, dar din zăpăceală*”. În același timp, Certificatul de botez, păstrat la Arhivele Naționale Istorice Centrale București, menţionează: „*La întâi ale lunii lui februarie anul o mie opt sute cincizeci și doi au născut Iecaterina cu legiuitul dumisale soţ anume DI Luca Caragiali. Și astăzi la șapte ale lunii lui Februarie anul o mie opt sute cinci-zeci și doi s´a botezat în legea pravoslavnică a Bisericii Răsăritului*”.

Către sfârșitul vieţii sale, Caragiale îi livrează lui Horia Petra-Petrescu, un exeget al său, câteva date biografice care vor fi utilizate de destinatar în scopuri științifice, adică tânărul doctorand în litere al Universităţii din Leipzig își pregătea în acea vreme teza de doctorat consacrată vieţii și operei maestrului, „*Ion Luca Caragiales Leben und Werke*”, pe care o va publica în „*XVII, Jahresbericht des Institutes füe rumänische Sprache, Leipzig, 1911*”. În același timp, tot după propriile declaraţii, Ion Luca Caragiale figura în înscrisurile *Albumului Societăţii Junimea* ca fiind născut „*în 1853 ianuar 29, Mărgineni - Prahova*”. Pe de altă parte, în mai 1894, la nașterea fiicei Ecaterina, viitoare Logadi, Caragiale figurează în actul notarial de succesiune cu vârsta declarată de 41 de ani,

ceea ce ar însemna că s-ar fi născut în 1853. Același an rezultă și din schiţa cu vădite inflexiuni autobiografice *Boborul*!, a cărei acţiune este plasată în 1870, adică în timpul celebrei *Republici de la Ploiești* când, după cum autorul precizează fără echivoc, „*Eram de șaptesprezece ani*...”. Ca și cum nu erau de ajuns confuzia și încurcătura create de anul nașterii lui Caragiale, în *Registrul stării civile pentru morţi din 1896* (anul decesului arhitectului Gaetan Burelly, socrul său) este menţionată o altă declaraţie a numitului Ion Luca Caragiale, care spunea personal că are vârsta de 42 ani, acest lucru însemnând că anul său de naștere este... 1854!!!. Iar pentru ca încurcătura și confuzia să fie complete, același Caragiale, într-o scrisoare din februarie 1908, către Horia Petra-Petrescu, îi furnizează acestuia cu fermitate: „*M-am născut în anul 1852, la 30 ian. (Trei Ierarchi), st. v. dis de dimineaţă...*”.

Pe când era elev la Școala Domnească numărul 1 din Ploiești, la clasa învățătorului Basile Drăgoșescu, în anul școlar 1861 - 1862, Ion Luca Caragiale a fost vizitat chiar de către domnitorul ales Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), moment ce i-a rămas profund impregnat în suflet celebrului scriitor. Cu această ocazie, Domnul Micii Uniri, s-a așezat pe catedră spre a asculta cuvântarea dascălului Basile Drăgoșescu, iar acesta, profund emoționat, cu greu și-a mai putut găsi cuvintele: „*Măria-Ta, Dumnezeu știe numai ce se petrece acuma în sufletul unui biet dascăl ca mine, venit aici din părțile românești de dincolo (n.r.- era ardelean). Rog pe Dumnezeu să Te ție*

sănătos și voinic pentru fericirea poporului românesc. Mintea, brațele, sângele nostru și al acestor copii sunt de-acuma închinate Neamului Român, Patriei Române, Domnului Român, Măriei Tale!".

În aceste moment solemn, toți s-au ridicat în picioare, în același timp cu domnitorul, pentru că, după superba expresie a lui Caragiale, „*nimeni nu mai putea sta jos - prea se ridicaseră sufletele*". Ulterior acestui moment, îndreptându-se către elevi, educatorul Basile Drăgoșescu, a conchis triumfător: „*Copii! După secole de-ncruntare, astăzi ne zâmbește și nouă, românilor bunul Dumnezeu. De astăzi încolo ne-am căpătat iar onoarea de popor liber, de popor latin. Jos slova străină! Sus litera străbună! Cu scrisul său frumos ca de tipar – așa cum s-a învățat și Caragiale să scrie- institutorul a scris pe tablă, cu litere străbune, adică latinești, aceste cuvinte: Vivat România! Vivat Națiunea Română! Vivat Alexandru Ioan Întâi, Domnul Românilor*". De remarcat este faptul că, „*fericitul*" învățător nu s-a adresat cu titlul de *Domn al Principatelor Unite ale Valahiei și Moldovei*, așa cum era stipulat în textul Convenției de la Paris din august 1858, ci cu aceea de conducător al tuturor românilor, incluzându-i astfel aici și pe românii din Ardeal și Bucovina care în vremea respectivă se aflau sub dominația habsburgică încă din 1775, dar și pe basarabenii care se aflau sub stăpânirea țaristă din anul 1812. Pătruns fiind de evenimentele epocale, tânărul Caragiale, a concluzionat astfel: „*Și bravul nostru dascăl n-a mai putut stăpâni emoția sa și s-a pornit pe plâns, a plâns toată lumea, și părinți și copiii, iar Vodă, ținându-se cât putea și ștergându-se la ochi cu batista, a bătut pe umeri pe dascăl și i-a zis: <Să trăiești! Cu români ca tine n-am teamă!> Ne-a mângâiat apoi pe noi, ne-a-ndemnat să ascultăm pe dascălul nostru și a plecat cu suita, cu poporul și noi toți după el. A doua zi, l-am dus iar toată lumea, pe jos, împrejurul și-n urma trăsurii, până la Bărcănești, la câțiva kilometri afară din oraș. Acolo s-a oprit trăsura domnului, iar el ridicându-se în picioare a strigat: <Vă mulțumesc pentru buna primire! Acum duceți-vă acasă, că nu mai puteți merge cu mine până la București și eu am treabă mâine acolo. Trebuie să dăm bice cailor. Să mergem fiecare la datoria noastră și de-acu, toți pe treabă. Rămâneți sănătoși! Să ne vedem sănătoși!> Am strigat ura până când într-un nor de praf s-au pierdut departe trăsura domnească și suita. Așa entuziasm n -am mai văzut de atunci*".

Arc peste timp, după aproape 50 de ani, celebrul dramaturg Ion Luca Caragiale, între lunile februarie-iunie 1909, a publicat în paginile gazetei „*Universul*", o serie de aspecte legate de întâlnirea sa cu domnitorul Alexandru Ioan Cuza, pe când era elev la Școala Domnească numărul 1 din Ploiești. Astfel, în numărul din 18 mai 1909, autorul a prezentat în prima parte a expunerii artistice, întâlnirea istorică dintre dramaturgul dâmbovițean și Alexandru Ioan Cuza, domnul ales al Principatelor, din toamna deschiderii anului școlar 1861-1862, când domnitorul a participat la festivitățile organizate la Școala Domnească din Ploiești, pe când Ion Luca Caragiale era școlar: „*Primul domn al Țărilor Unite, înconjurat de toți notabilii orașului și de mulțimea poporului, venea să asiste la deschiderea anului școlar. Elevii care de care mai sărăcuți, îmbrăcați de sărbătoare – stau toți în picioare tremurând de neastâmpărul emoției. Deodată se aud afară de departe urale zguduitoare, încet-încet, se apropie… În sfârșit! … vine… vine… A venit… Drepți! Smirnă toți! Și din toate piepturile la comanda neuitatului meu dascăl, inimosul Basile Drăgoșescu, pornește un întreit ura! de pârâie din încheieturile bătrânelor ei bârne vasta baracă. Vodă s-a oprit în prag; s-a uitat la noi dintr-un capăt la altul al șirului de bănci, și cu glas măreț ne strigă:- Să trăiți, băieți! Iar noi, încă de trei ori ura!*"

Adevĕrul

Ion L. Caragiale

Masacrarea aromînilor

ROMÂNIA ȘI TRIPLICEA

Financiarii și remizele

Incriminări mizerabile

D. Filipescu se retrage

Pentru a marca apoteotic momentul, Caragiale și-a încheiat expunerea, în paginile ziarului Universul, magistral: „*Ne-am întors seara -n oraș cântând Hora Unirii. A doua zi, la școală.*

De-acum, pe treabă, copii, cum a poruncit Vodă!"
În finalul părții întâi, Ion Luca Caragiale, care, deși avea doar 59 de ani, a fost pătruns de sentimentul ireversibilului, al trecerii vieții fără a mai avea posibilitatea să mai trăiască un asemenea entuziasm prilejuit de vizita lui Alexandru Ioan Cuza, pe când era elev al Școlii Domnești din Ploiești, sentiment de care, spunea el, nu va scăpa nimeni „*decât poate când Oltul și Mureșul or să pornească a curge de-a-ndărătele de la vale la deal către munții Ciucului, de unde izvorăsc din același sân adânc – și nici atunci!*"
În plus, în partea a doua a articolului său, scriitorul și-a amintit cu evlavie de învățătorul său, Basile Drăgoșescu, cel care l-a învățat în trei ani, „*cu litere străbune, românească toată câtă o știu până-n ziua de azi, că mai mult, după el, nici n-am mai avut unde-nvăța*", iar drept recunoștință, Caragiale cel cu „caraghioslâc", și-a încheiat editorialul, astfel: „*Dumnezeu să-l odihnească pe domnul Basile Drăgoșescu!*"

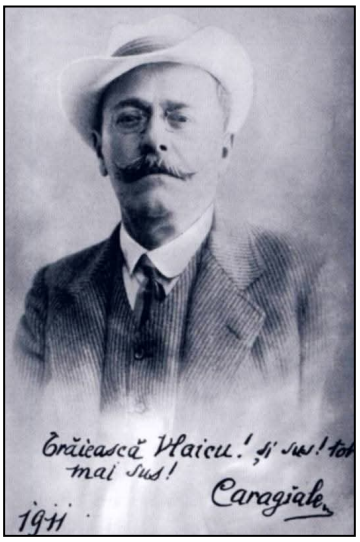

Ion Luca Caragiale s-a stins din viață la 9/22 iunie 1912, la Berlin, iar trupul său neînsufleţit a fost depus la capela cimitirului protestant Erster Schoneberger Friedhof, în cavoul familiei. După cinci luni, la data de 18 noiembrie 1912, sicriul cu rămășiţele scriitorului au fost aduse la București, acesta fiind înmormântat patru zile mai târziu la cimitirul Șerban Vodă - Bellu. „*Pot să mor liniștit că n-am scris nimic de care să-mi fie rușine*", i-a spus Caragiale soției sale, Alexandrina, cu puțin timp înainte de a suferi atacul de cord fatal.

Nu foarte multă lume știe însă că aducerea sicriului marelui dramaturg pare a fi o scenă desprinsă din comediile sale, iar rămășiţele lui Caragiale au fost aproape de a fi pierdute într-un tren ce venea de la Berlin, după ce foaia de expediţie a dispărut de pe sicriu. Iată cum au explicat jurnaliștii de la ziarul „*Universul*", în ediţia din 19 noiembrie 1912, aducerea sicriului lui Caragiale în ţară: „*Rămășiţele pământești ale marelui scriitor Caragiale au sosit ieri (17 noiembrie stil vechi), pe neașteptate, într-un vagon special, în Gara de Nord. Nimeni n-a venit întru întâmpinarea corpului ilustrului scriitor, nici chiar familia, deoarece nimeni nu fusese anunţat. (...) La orele 11 jumătate, șeful Gării de Nord a fost intrigat de un vagon de marfă, sigilat, pe care se afla numele orașului Breslau din Germania. Vagonul nu avea nici un fract și nici nu putea cineva să-și închipuie că e un vagon mortuar, deoarece nu avea nici o cruce pe el, cum se obicinuiește. Șeful trenului, întrebat ce e cu vagonul, a spus că l-a luat de la Predeal și că nu știe nimic mai mult. Telefonându-se la Predeal, de-abia atunci s-a aflat totul. S-a răspuns de la Predeal că vagonul conţine corpul lui Caragiale și că fractul (foaia de expediţie) s-a pierdut. Cercetându-se, s-a aflat că vagonul rătăcește de două săptămâni pe liniile germane și austriece. S-a anunţat rudele lui Caragiale și a sosit la gară domnul Zlatro, o rudă apropiată*".

Surse

– *Universul*, Anul XXVII, nr. 133, 18 Mai 1909;
– B. Jordan-Lucian Predescu, *Caragiale, tragicul destin al unui mare scriitor*, Editura „Cugetarea" P. C. Georgescu Delafras, București, 1939;
– *I. L. Caragiale*, vol. I-II, Colecția Clasicii români comentați, Ediție îngrijită de Scarlat Struțeanu, Editura „Cugetarea" P. C. Georgescu Delafras, București, 1940;
– Șerban Cioculescu, *Viața lui Ion Luca Caragiale*, Editura Eminescu, București, 1977;
– Liviu Papadima, *Caragiale, firește*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1993;
– George Genoiu, & Cezar Alexandru Genoiu, *I. L. Caragiale, față cu reacțiunea criticii: teorie și document*, Editura Rampa și Ecranul, București, 2001;
– Mircea Iorgulescu, *Marea trăncăneală: Eseu despre lumea lui Caragiale*, Editura Compania, București, 2002;
– Alexandrina I. L. Caragiale, Ecaterina Logadi Caragiale, *Amintiri despre I. L. Caragiale*, Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2012;
– Ștefan Cazimir, *Amintiri despre Caragiale*, Editura Humanitas, București, 2013;
– Cornel Mărculescu, *Dâmbovița turistică și culturală. Clădiri, case impunătoare, oameni, întâmplări*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2023.

Cornel Mărculescu
Şcoala Gimnazială „Dora Dalles" Bucşani

Marcel Pagnol – figură a culturii franceze și provensale

Legătura afectivă dintre Marcel Pagnol și regiunea Provence care a devenit cadrul emblematic al majorității operelor sale literare și cinematografice se află în centrul evenimentelor culturale organizate între aprilie 2024 și februarie 2025 cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moartea scriitorului și cineastului francez și a 130 de ani de la nașterea sa.

Marcel Pagnol (Aubagne, 26 februarie 1895-Paris, 18 aprilie 1974) și-a petrecut copilăria și tinerețea în regiunea natală Provence: locuind la Aubagne și Marseille unde tatăl său a fost profesor iar în timpul vacanțelor de vară în vila închiriată de familia Pagnol, La Bastide Neuve din vecinătatea satului La Treille, obținându-și diploma în engleză la Université Aix-en-Provence, predând engleza la Digne, Tarascon, Pamiers înainte de a se transfera în 1922 ca profesor la Lycée Condorcet din Paris. În capitală a început să scrie primele sale piese de teatru: Les marchands de gloire (1924) și Jazz (1927). Abandonând cariera didactică pentru a se dedica scrierii de piese de teatru a devenit celebru cu piesa Topaze (1927), povestea unui profesor integru care în urma unei concedieri injuste se trasformă într-un om de afaceri corupt, reprezentată pentru prima dată la Paris în 1928. La Trilogie Marseillaise formată din piesele de teatru Marius, Fanny și filmul César (adaptat mai târziu în piesă de teatru) ilustrează viața locuitorilor simpli din orașul portuar francez Marseille în perioada interbelică. Născut în aceleași an în care frații Lumière au realizat la Paris prima proiecție cinematografică din istorie, Pagnol a avut un destin de inovator și de pionier în istoria cinematografiei franceze. S-a implicat în dezbaterile generate de apariția filmului sonor văzând în acesta un mijloc de amplificare a operei teatrale și a expus argumentele sale într-un prim articol pe această temă intitulat „Le film parlant offre à l'écrivain des ressources nouvelles", apărut în Le Journal din 17 mai 1930. Pagnol s-a lansat în aventura cinematografică încredințând adaptarea pieselor sale de teatru Marius, Fanny și Topaze unor realizatori de film recunoscuți respectiv Alexandre Korda, Marc Allégret și Louis Gasnier. După ce a deprins secretele meseriei de cineast în studiouri de filmare, Pagnol a realizat primul său film Le gendre de Monsieur Poirier (1933). Entuziasmat de cinema, Pagnol s-a reîntors pe meleagurile copilăriei înființând în 1932 propria sa societate de producție și propriile studiouri de film la Marseille și creând un oraș cinematografic pe 24 de hectare de teren din regiunea Aubagne unde a filmat Angèle (1934), César (1936), Regain (1937). Marcel Pagnol a devenit în 1946 primul realizator de cinema ales ca membru al Academiei Franceze. Filmele sale au primit recenzii favorabile din partea criticilor de film, a regizorilor care au apreciat temele explorate, abordarea inovatoare, estetica. Roberto Rosselini, unul dintre maeștri neorealismului italian vorbea despre impactul pe care Pagnol l-a avut asupra filmografiei sale: „Părintele neorealismului în cinema nu sunt eu, ci tu. Dacă nu aș fi văzut Fiica fântânarului, nu aș fi filmat niciodată Roma, oraș deschis". Regizorul italian Vittorio de Sica definea filmul Joffroi drept „primul film neorealist" iar regizorul francez Jean-Luc Godard afirma: „Angela este unul dintre cele mai frumoase filme realizate vreodată".

Marcel Pagnol a fost capabil să se exprime creativ în literatură și cinematografie într-o manieră inseparabilă: „Jamais je n'ai pensé ou dit que le cinéma était un mode d'expression inférieur à la plume car, toute ma vie, je n'ai cessé de servir les deux arts"[1].

O serie de manifestări omagiale dedicate acestuia se desfășoară în principalele localități provensale relevante pentru viața și opera sa. În Marseille, manifestările împărțite în patru teme principale: Marsilia lui Marcel Pagnol, Bucătăria lui Marcel Pagnol, Limba lui Marcel Pagnol, Muzica lui Marcel Pagnol nu se limitează la explorarea moștenirii sale culturale ci evidențiază rolul său de transmițător de memorie.

Aubagne a devenit un pol important în organizarea manifestărilor culturale de diverse tipuri precum expoziții, conferințe, festivaluri literare, reprezentări teatrale pentru a păstra vie memoria scriitorului și regizorului francez. Din 18 noiembrie 2024 până în 2 mai 2025 la Hotel de Ville din Aubagne are loc expoziția „Aubagne & Marcel Pagnol, terre d'inspiration" care explorează diverse aspecte ale profundei legături dintre Marcel Pagnol și Aubagne: Aubagne, în ochii lui Marcel Pagnol; Pagnol, realizator de film pe meleagurile din Aubagne; Consacrarea Academiei Franceze; Legăturile de prietenie; Mica lume Marcel Pagnol; Crearea circuitelor Marcel Pagnol; „Pe urmele lui Marcel Pagnol", 19 aprilie 1975; L'Eau des collines și Souvenirs d'enfance : adaptările; Marile evenimente și festivaluri de aproape 50 de ani. Arhivele municipale din Aubagne conservă

documente prețioase pentru biografia lui Marcel Pagnol, pentru reconstituirea operei sale artistice și literare. Marcel Pagnol este de asemenea autorul mai multor romane autobiografice având în centru familia sa și viața în regiunea Provence: La Gloire de mon père (Souvenirs d'enfance I, 1957), Le Chateau de ma mère (Souvenirs d'enfance II, 1957). În La gloire de mon père, Pagnol oferă o vie și emoționantă descriere a peisajului din Aubagne, a vieții cotidiene: „Je suis né dans la ville d'Aubagne sous le Garlaban couronné de chèvres au temps des derniers chevriers"[2.]

„C'était une bourgade de 10000 habitants, nichée sur les coteaux de la valée de l'Huveaune, et traversée par la route poudreuse qui allait de Marseille à Toulon. On y cuisait des tuiles, des briques et des cruches, on y bourrait des boudines et des andouilles, on y tannait, en sept ans de fosse, des cuirs inusables (…)"[3].

Expoziția pune în lumină semne ale strânselor prietenii pe care Pagnol le-a avut cu intelectuali din Aubagne precum Lucien Grimaud și Georges Berni. Vizitarea Casei Natale Marcel Pagnol situată în centrul orașului Aubagne, devenită muzeu în 2003, reprezintă o experiență culturală fascinantă transpunând vizitatorii în atmosfera în care Pagnol și-a petrecut primii doi ani și jumătate din viață. Muzeul cuprinde o reconstituire fidelă a apartamentului familiei prin intermediul mobilelor și obiectelor de epocă, o sală de expoziție cu fotografii de familie, scrisori manuscrise și o sală de proiecții.

Aubagne se mândrește cu o îndelungată tradiție în meșteșugul ceramicii, în special în producerea figurinelor de teracotă. Reunind două simboluri identitare ale orașului Aubagne, Pagnol și argila, Lucien Grimaud și Georges Berni au creat Muzeul Mica lume a lui Marcel Pagnol, instalat în vechiul chioșc de muzică din oraș. Inaugurat în 19 aprilie 1975, muzeul oferă vizitatorilor o călătorie în universul creativ al lui Pagnol prin reprezentarea scenelor din filmele sale cu figurine de teracotă semnate de ceramiști din Aubagne. În aceeași zi de 19 aprilie René Claire și Jacqueline Pagnol au dezvelit o placă comemorativă amplasată pe fațada casei natale a lui Pagnol din Aubagne la 16 cours Barthélémy și au inaugurat biblioteca Marcel Pagnol.

Marcel Pagnol a lăsat o amprentă profundă asupra orașului său natal, Aubagne care, de aproape 50 de ani, găzduiește în cinstea sa o serie de evenimente și festivaluri: Premiul Marcel Pagnol (1978-1984), Festivalul Marcel Pagnol (1986), Centenarul Marcel Pagnol (1995), Festivalul literar Terres d'enfances (2000), Marcel Pagnol 2015, an aniversar.

Printre autorii clasici preferați de francezi, Pagnol ocupa locul al doilea după Victor Hugo conform unui sondaj realizat în anul 2015, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea sa. Acest succes în rândul cititorilor francezi se datora potrivit inițiatoarei Premiului Marcel Pagnol, Floryse Grimaud, unor elemente distinctive ale operei sale: „o scriere de un imens clasicism și de o aparentă simplitate", abordarea unor „*teme eterne* prin povești de dragoste, familie, bani, sau prietenie din copilărie ca în Le château de ma mère"[4].

Popularitatea lui Marcel Pagnol în rândul unui public variat se datorează practicii interacțiunii dintre cele două forme de exprimare: literatură și cinema[5]. Interacțiunea dintre operele sale literare și operele sale cinematografice este reflectată în organizarea turismului în jurul lui Marcel Pagnol în Provence. În Provence vizitatorii pot urma itinerarii pe urmele lui Marcel Pagnol între cinema și literatură pentru a retrăi atmosferele descrise în operele sale. Fond de dotation Marcel Pagnol, entitate culturală care se ocupă de restaurarea a 24 de filme ale regizorului francez și de întreținerea colecției muzeale propune diverse modalități de descoperire a universului lui Marcel Pagnol: drumeții comentate, drumeții teatrale, circuit cu sprijin deplin. Circuitul „Pe urmele lui Marcel Pagnol" realizat în parteneriat cu Fundația Marcel Pagnol permite retrăirea amintirilor din copilărie ale autorului provensal pornind de la muzeele dedicate acestuia Maison Natale de Marcel Pagnol și Petit Monde de Marcel Pagnol, în La Treille pentru un prânz provensal până la dealurile Garlaban. Compania teatrală „Dans la Cour des Grands" oferă o experiență teatrală originală, „L'Art des collines", asociind drumeția și interpretarea pieselor lui Marcel Pagnol pe dealuri.

Manifestările omagiale dedicate lui Marcel Pagnol reprezintă de asemenea o invitație la redescoperirea regiunii Provence care datorită frumuseții sale a inspirat și continuă să inspire scriitori și artiști din lumea întreagă.

Note

1. apud Amsellem, Philippe, Marcel Pagnol, artiste chéri de la Provence, în La Marseillaise. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.lamarseillaise.fr/societe/marcel-pagnol-artiste-cheri-de-la-provence-IB15725827

2. apud Aubagne & Marcel Pagnol : terre d'inspiration. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.aubagne.fr/app/uploads/2024/11/Aubagne-Pagnol-terre-d-inspiration-Livret-exposition.pdf

3. Ibidem

4. apud Amsellem, Philippe, op. cit.

5. Gouchan, Yannick, Between cinema and literature : tourism around the figure of Marcel Pagnol in Provence, în Tourism & Heritage Journal, December 2024, p. 23. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.researchgate.net/publication/388982218_Between_cinema_and_literature_tourism_around_the_figure_of_Marcel_Pagnol_in_Provence

Dr. Loredana Spînu
Biblioteca Judeţeană
„I. H. Rădulescu" Dâmboviţa

REMEMBER

Vladimir Streinu

23 mai 1902, Teiu, județul Argeş – 26 nov. 1970, Bucureşti

critic şi istoric literar, poet, publicist

Cursuri primare în comuna natală, apoi Liceul „I. C. Brătianu” din Piteşti, întrerupt în 1917. Se refugiază cu familia la Botoşani, unde devine elev la Şcoala Militară de Infanterie. După încheierea războiului, continuă la liceul piteştean, pe care-l absolvă în 1920 şi unde este ales preşedintele Societăţii Culturale „Junimea”. Urmează Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii Bucureşti (1925). În aceeaşi perioadă va frecventa cenaclul „Sburătorul” al lui Eugen Lovinescu, fiind redactor (1926-1927) şi chiar „sponsor”, alături de R. Ortiz, Hortensia P. Bengescu.

Debut cu traducerea din Emerson, „Destinul” (colaborare cu V. Constantinescu) şi poezie în „Adevărul literar şi artistic” (1921). Colaborează la „Sburătorul”, „Gândirea”, „Viaţa literară”, „Cuget românesc”, „Muguri”, apoi la „Revista Fundaţiilor Regale”, „Viaţa românească”, „Timpul”, „Dreptatea”, „Caiete critice”, „Luceafărul”. Profesor suplinitor la Liceul „Traian” din Turnu-Severin (1925) şi Liceul „Lazăr” (1926) din Bucureşti. Timp de un deceniu (1927-1937), este legat spiritual de Găeşti, ca profesor de liceu (1927-1933, când pentru o scurtă perioadă este director). Plecări la Paris (1926, pentru studii, intenţionând un doctorat despre Rimbaud) şi Nancy (1928). Poeziile scrise în această perioadă, publicate în „Sburătorul”, vor apărea mai târziu în volumul postum „Ritm imanent” (1971). Împreună cu Pompiliu Constantinescu, Şerban Cioculescu şi Tudor Şoimaru, pune bazele revistei „Kalende”, primul număr din cele cinci apărând la 10 noiembrie 1928. În „cuvântul înainte” Vladimir Streinu îşi preciza poziţiile, opţiunile faţă de mişcarea literară a epocii. Ultima apariţie, martie 1929. În revistă au semnat Tudor Arghezi, Paul Zarifopol, Simion Stolnicul, Mihai Ralea. Angajat politic, în 1933 devine deputat naţional ţărănist de Dâmboviţa, ceea ce îi va aduce ani grei de sărăcie, dar şi de detenţie (1959-1962). Ca cel mai tânăr membru, i se încredinţează discursul de deschidere a lucrărilor sesiunii parlamentare. În perioada găeşteană, ca şi în cea piteşteană, este o prezenţă activă în viaţa literară a Capitalei, colaborând la „Revista Fundaţiilor Regale”, „Viaţa românească”, „Timpul”, „Gazeta”. Bogata activitate scriito-ricească din perioada respectivă se va concretiza în volumul „*Pagini de critică literară”* (1938).

Scrieri

Pagini de critică literară. Marginalia. Eseuri. Bucureşti, Editura Fundaţia pentru literatură şi artă, 1938; *Pagini de critică literară.* vol. I -II (îngrijită de autor), Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968.

Referinţe

Iordache, Aurel. *Găeşti 500. File de monografie.* Piteşti, [f.e.] 1998, p. 178-180; Vasilescu, Emil. *Vladimir Streinu*. Târgovişte. Editura Bibliotheca, 2002; Petrescu, Victor; Paraschiva, Serghie. *Dicţionar de literatură al judeţului Dâmboviţa. 1508-1998.* Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999, p. 227-228.

Din volumul: Victor Petrescu, *Dicționar General al Literaturii Dâmbovițene: (1508-2020)*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2022, p. 653-654

TABLETĂ DE SCRIITOR

Constantin Manolescu (1935-1990)

Poet, prozator, traducător, publicist, culegător de folclor, animator al vieţii culturale şi literare a Târgovişte. Se naşte pe 21 decembrie 1935, la Călăraşi. Studii primare şi gimnaziale în Târgovişte, apoi Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” (1953), urmate de studii superioare tehnice neterminate. Absolvent al Facultăţii de Filologie, secţia limbă şi literatură spaniolă a Universităţii Bucureşti (1962). Profesor de limba şi literatura română în Nucet şi Târgovişte. A lucrat mulţi ani în domeniul culturii (inspector, metodist şi director al Centrului de Îndrumare a Creaţiei Artistice). În aceste funcţii a fost un fervent sprijinitor al tinerilor condeieri din judeţ, încurajându-i în demersurile lor. Unul din fondatorii Festivalului de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” (1969), implicat direct în desfăşurarea multor ediţii (până în 1990). Din 1971 a iniţiat şi Concursul de creaţie al Festivalului, mai întâi pentru creatorii din judeţ, iar apoi pentru cei din întreaga ţară. De asemenea, se implică în organizarea şi în editarea unor foi volante şi caiete de sală, pentru Festivalul Naţional de Romanţe „Crizantema de Aur”. Traduce diverse texte literare din şi în spaniolă. Se stinge din viaţă, în plină putere creatoare, pe 27 februarie 1990 la Târgovişte. I se atribuie post mortem titlul de cetăţean de onoare al oraşului (2000). Debut publicistic cu poezii în „Viaţa studenţească” şi „Luceafărul” (1958). Colaborează la „Argeş”, „Astra”, „Tribuna”, „Săptămâna”, „Dâmboviţa”, „Valachica”. Membru fondator al ziarului „Glasul cetăţii” din Târgovişte (cu apariţie efemeră în 1990). Spirit enciclopedic, va publica de-a lungul anilor versuri, proză, prelucrări de folclor, studii şi exegeze asupra istoriei locale, a culturii târgoviştene, cronici literare. În special la anuarul „Valachica”, al Muzeului Judeţean Dâmboviţa, vor apărea timp de două decenii, studii şi articole despre istoria, cultura şi literatura vechii Cetăţi de Scaun (xilogravură, pictura murală de la Biserica Domnească, genealogia poeţilor Văcăreşti, primul spectacol de teatru românesc în aer liber ş.a.). Multe dintre ele au fost adunate în volumul „Târgovişteа culturală”, apărut în 2000 (colaborare cu Victor Petrescu şi Mihai Oproiu). Coordonează apariţia unor lucrări editate sub egida Centrului de Îndrumare a Creaţiei Artistice: „Strigăt în faptul zilei” – culegere de versuri; „Cartea pământului” – legende. În 1968 este premiat de Radiodifuziunea Română pentru o serie de povestiri dedicate copiilor. Debut editorial cu volumul de versuri „Dragostea ierbii” (1981). Coautor de ghiduri turistice ale unor localităţi dâmboviţene: „Târgovişte. Ghid de oraş” (1982), „Pucioasa – Vulcana Băi” (1981) ca şi „Dâmboviţa: ghid turistic al judeţului” (1978). Apare postum un volum de poezii „Secundă între două primejdii” (1996) şi volumele în care este coautor: „Stampe târgovişteneˮ (1996) şi „Târgovişteа culturală” (2000).

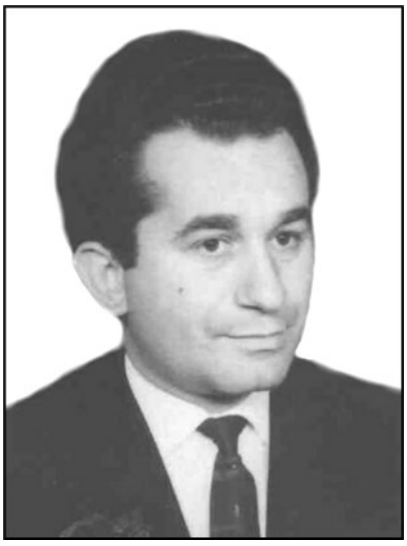

Din volumul: Victor Petrescu, Mihai Stan, *Târgoviște – Ore astrale ale cetății. Analecte*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2017, p. 298-299

TINERE CONDEIE

În limba mea, română

„Trebuie să fim liberi, nu pentru că cerem libertate, ci pentru că o practicăm.” (William Faulkner)

Lăsaţi-mă să tremur în limba mea, română,
Când răsăritul dulce în vii culori dansează,
Şi-n sărutări de pace, trezeşte oi la stână,
Şi-n pârâiaş de munte, natura o urmează.

Să tremur în română, e focul ce mă arde,
Când limba, în tăcere, de neamul ei se pierde,
Când surdul val se-nalţă şi-apusul îl cuprinde,
Când firul crud de iarbă, străin, e mult mai verde.

Lăsaţi-mă să tremur în limba mea, română,
Pictând pe buze roua, răcoarea dimineţii,
În inspiraţii lente, simţind fânul din mână,
Şi-n cânt de ciocârlie să simt graiul vieţii.

Să tremur în română, când în genunchi mă aflu,
În faţa veşniciei, ce s-a-nrămat în oase,
Aceasta e dorinţa, ce arde în periplu,
Sunt plămădit ferice din ale limbii coaste.

Picioare dezgolite, pământul îl sărută,
Şi ploaia cade-mbrăţişată-n picături de dor,
Tremur de fericire, căci limba nu-i pierdută,
Pictată-i în nuanţe, dulci graiuri din popor.

Primul cuvânt

Primul cuvânt nerostit a fost dor,
De al patriei sân de zeiţă,
Când limba vorbită de călător,
N-avea dulceaţă, n-avea cosiţă.
Dorul, încet, s-a-mpletit cu mândria
De-a fi de-a cuiva, de-a ofta în română,
Aş vrea să simţiţi şi voi bucuria
Pe care am simţit-o, urcând la stână.

Aici, timpul rămâne pictat în tablouri,
De tihnă şi crez, de iubire şi pace,
În munţii-nverziţi şi-n mii de ecouri,
Glia străbună, la ea mă întoarce.

Primul cuvânt nerostit a fost dor,
De viaţa-mplinită din pragul bunicii,
Ce-n lacrimi şi-n rugă, în luna lui cuptor,
M-aştepta, să-mi audă tremurul fricii.

Bunică, de azi, ogorul pustiu
Fi-va-nţesat de-auriu şi speranţă,
Am vrut să am, acum vreau să fiu,
Nu ne mai desparte nicio distanţă.

Copilăria la bunici

Îmi plimb, în visare, degetele melancolice
Peste jugul din lemn masiv,
Nimic altceva decât un decor insensibil,
Un cuier antichizat cu ceară naturală,
Ce dă un aer rustic, neînţeles.
Încăperea e mică, pretenţioasă,
Însă gândul meu s-a strecurat afară,
Înainte ca obloanele, cu lamele regrabile
Şi deschidere pe arcadă, să fie închise
De mâini prea puţin scrijelite.
Mă trezesc alergând desculţă,

Printre firele zvelte de iarbă,
Căutând două mâini murdare,
Care împrăştiau lumină
Peste belşugul pământului.
Graiul crişean, grai românesc,
Îmi mângâie memoria şi mă înveleşte
În amintiri dragi mie;
Glasuri vii mă cheamă la ele,
Repetat, alungând urme de fiori.
O văd pe bunica, luându-mă hotărâtă,
De mâna neştiutoare, şi îndreptându-mi paşii
Înspre icoanele cu miros de trandafiri,
Şi tămâie, şi cunoaştere; M-am aşezat,
Pe banca credinţei, ţinând-o de mână.
Îl văd pe bunicul încărcând carul, neobosit,
Cu fân cosit printre cântece cu foc,
Nici prea târziu, nici prea devreme,
Ci tocmai când plantele au înspicat şi
Trifoiul sălbatic a înflorit.

Îl văd cum mă aşează, lângă bunica,
Pe fânul cu miros de viaţă tihnită,
Iar ea, bucuroasă, îmi întinde
Un măr din livada sufletului,
Poamă roşie, cu iz de dor.
O mână caldă îmi mângâie obrajii,
Uitându-se, curioasă, la absenţa mea;
O privesc în ochi şi văd o cu totul
Altă copilărie. Şi, totuşi,
Au rămas icoanele şi graiul.

Scrie-mi, copile

Scrie-mi, copile, de ţările-n care
Dorul te-apasă şi lacrima-ţi curge.
Când ai să vii să guşti fericirea,
Rupând din pâinica sfinţită de El?
Scrie-mi, copile, pe drumul tăcerii,
De aurul verii pe câmpul senin.
Când ai să vezi tabloul măicuţei,
Ce tihna din holde pictat-a în timp?
Scrie-mi, copile, în nopţile goale,
De stele-n stihii îmbrăcate buimac.
Când ai să dormi sub cerul albastru,
De licurici înţesat şi-mplinit?
Scrie-mi, copile, de-ai visat nemurirea,
Spălând neputinţa cu viscolul crunt.
Când ai s-asculţi ruga de seară,
În care te mângâi şi te aştept?

Destin, în valuri

Valuri sărate se izbesc de pereţii singurătăţii,
Repetat, până în zorii zilei, lăsând urme în timp;
Pâlpâie cuvântarea şi îngână un pescăruş,
Călătorul infinitului, în cele mai nedefinite forme.
Spectacolul stelar mângâie zidurile cetăţii,
Clipind, în profida rănilor deschise,
Şi păstrând ţinuta dreaptă, imaculată;
Răsăritul e aproape şi, totuşi,
Melancolia nopţii şuşoteşte
La fereastra larg deschisă a destinului.
Vâslesc cât mai departe de ţărm,
Cât mai aproape de infinit,
Rugând necuvântătoarele mării
Să îmi dea şi mie o bucată de libertate;
Încătuşat am fost de mic în singurătatea oamenilor,
Mici şi ei, prin simpla lor poveste de resemnare.
Respir schimbarea şi, timid,
Dorinţele încep să clipească,
Între albastrul adâncimilor şi spectacolul stelar;
Lumea capătă sens între cele două vâsle,
Trezite din nesomn, şi corpul
Îmbrăţişează sufletul şi mintea.
Halucinaţiile hipnopompice aduc
O furtună nestăpânită, ce apasă
Pe creştetul rece, într-o sărutare a trădării;
Soarele răsare pntru a mia oară în aceleaşi culori,
Însă eu, uitat în nepăsare, îl simt pentru prima dată.

Ana Maria Chircea

Oradea, județul Bihor

Premiul Special al Bibliotecii Județene
„I. H. Rădulescu” Dâmbovița, secțiunea poezie
la Festivalul-Concurs „Moștenirea Văvăreștilor”
ediția a 56-a, 2024

Principala bibliotecă publică a judeţului pune la dispoziţia utilizatorilor un vast fond documentar: cărţi, periodice, audio-video şi non-publicaţii. Instituţia serveşte interesele de informare, studiu, lectură, educaţie şi recreere ale utilizatorilor din municipiul Târgovişte şi întreg judeţul Dâmboviţa, asigurând accesul nediscriminatoriu la propriile fonduri.

STRUCTURA BIBLIOTECII:

- Serviciul Relaţii cu publicul, comunicarea colecțiilor, animaţie culturală
- Biroul dezvoltarea, evidența, prelucrarea, digitizarea colecțiilor și IT
- Compartiment economic, coordonare metodologică, juridic, resurse umane

Secţia de Împrumut pentru Adulţi „Mircea Horia Simionescu"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond documentar cu caracter enciclopedic;
– Permite accesul liber la raft;
– Practică împrumutul la domiciliu;
– Organizează rafturi tematice de recomandare şi prezentare a ultimelor noutăţi intrate în colecţiile bibliotecii.
Tel. 0732 100 453

Secţia Periodice-Legislaţie / Informare bibliografică „Elena Văcărescu"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond de volume cuprinzând periodice româneşti şi străine din anul 1965 până în prezent. Oferă:
- colecţiile complete ale mai multor publicaţii periodice;
- consultarea ziarelor şi revistelor în sală de lectură;
- acces la baza de date de legislaţie Lex Navigator;
- consultarea Monitorului Oficial on-line, a colecţiei de legi, anuarelor bibliografice şi statistice;
- imprimarea documentelor legislative.

Tel. 0736 652 305

Secţia Colecţii Speciale „Constantin Cantacuzino"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un bogat fond de documente vechi, rare, bibliofile.
– Fondul secţiei este compus din: carte veche românească şi străină; carte cu însemnări manuscrise; fondul scriitorilor dâmboviţeni; colecţia de manuscrise literare româneşti; ediţii bibliofile româneşti şi străine; ex-librisuri; colecţia de cartofilie; microfilme (ale revistelor şi ziarelor apărute de-a lungul anilor în limitele geografice ale judeţului Dâmboviţa);
– Condiţii de studiu în sală special amenajată.
Tel. 0732 100 454

Secţia Multimedia-Internet „Nicolae Grigorescu"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond de carte din domeniul artelor, precum şi documente multimedia (CD-uri, DVD-uri, discuri, casete audio şi cărţi Daisy pentru persoanele cu deficienţe de vedere);
– Oferă:
- acces gratuit la Internet;
- vizionări de filme artistice, documentare, desene animate;
- redactare, imprimare şi scanare de documente;
- acces la soft-uri educative şi cursuri de învăţare a limbilor străine.

Tel. 0730 022 327

Centrul de informare comunitară şi europeană – Europe Direct Târgovişte

– acces la informaţii, consultanţă privind legislaţia, politicile, programele de finanţare ale UE la sediu şi prin intermediul site-ului www.edtargoviste.ro;
– posibilitatea cetăţenilor de a comunica instituţiilor U.E. reacţiile lor sub forma unor întrebări, opinii şi sugestii;
– calculatoare cu acces gratuit la Internet;
– acces liber la publicaţii gratuite;
– informaţii OSIM;
– informaţii culturale.
Tel: 0345100581;
Fax: 0345100582.

Secţia Carte Tehnico-Ştiinţifică „Nicolae Ciorănescu"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond de carte din domeniile: informatică, inginerie, medicină, construcţii, industrii, agricultură, ştiinţă, economie;
– Permite accesul liber la raft;
– Practică împrumutul la domiciliu.
Tel. 0736 652 303

Secţia Carte în Limbi Străine

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond documentar în limbile: franceză, engleză, spaniolă, italiană, bulgară, rusă, germană, din toate domeniile cunoaşterii;
– Practică împrumutul la domiciliu.
Tel. 0372740621

Filiala pentru Copii „Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti"

(Str. Lt. maj. Dragomirescu Liviu, Cartier „Matei Basarab" – Micro 3)

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un fond de carte adecvat publicului tânăr.
– Acces gratuit la Internet pe 4 staţii de lucru;
– Împrumut la domiciliu;
– Vizionări de filme şi desene animate.
Tel. 0736 652 306

Sala de Lectură „Grigore Alexandrescu"

– Pune la dispoziţia utilizatorilor un bogat fond enciclopedic de documente.
– Oferă:
- condiţii de studiu în sală specială, cu 35 de locuri;
- posibilitatea de a fotocopia din documentele consultate impuse de regulament.

Tel. 0736 652 307

Periodic, biblioteca organizează, la sediile proprii sau ale partenerilor, programe culturale, de informare sau de recreere destinate tuturor categoriilor de vârstă.

Ziua Naţională a Lecturii
(14 februarie 2025)

Ziua Internaţională a Cititului Împreună
(5 februarie 2025)